

ROÑAAGAYITAKIRINI JESOSHI JOWA OETARIKAPAENI AWIJATSINI IINJA OTHONKANTAPAAKYAARI KIPATSI

Itanakawo Jowa rojankinari

1 ¹Ritaperotakawo Tajorensi ikamantakiri Jesokirishito oetaka awijatsini iinja, roojatzi rowaagantakanariri irira ronampiri, roojatzi roñaagantakinawo naari. Naaka Jowa riraga antziniriri Jesoshi okaatzi ikowakaakinari. Tema koñaatziro noñaakiri oetaka rootzimateensi awijanaki. Iroñaaka nowaagaeyemironi eerori. ²Naaka Jowa, jankinatzimirori maawaeni noñaakiri eejatzi maawaeni nokemakiri. Tema ikantana ronampiri okaatzi ikantakiri riraga Jesokirishito eejatzi okaatzi ikantakiri Pawa Tajorensi. ³Okameethatzi iñaanateeyeroni maawaeni atziri iroka ñaanamentotsi eejatzi okameethatzi ikemero maawaeni atziri okaatzi okantziri. Omaanta eero ikemashitawo, inta ikenkithashiryaaakotyaaowo ikimoshirewentero. Pamine, eero ojamanitzi awijanaki maawaeni iroka nokenkithatako-tzimiri.

Rojankinateeyakinirini aapatziyariri Jesoshi janta 7 nampitsiki

⁴Naaka Jowa jankinatzirori iroka. Nojankinateeyakinirini jeekatsiripaeni jaka

piipatsitekika owaero Aashiya,^a riraga aapatziyeeyaririni Jesoshi jaga 7 nampitsiki. Nokoyi niwethatemi eerokapaeni tsikarika pikanta pijeeki. Eenitatsi rirori, roojatzi ikanta: paerani ijeekita, roojatzi iroñaaka, roojatzi ikantyaani ijeekini iinja. Nokamantakiri: “Pineshironkateeyerini noyemijantzinkarite janta Aashiyaki, kameetha pijeekakagaeyerini”. Eejatzi ikaatakira 7 ronampiri Tajorensi rowaga amitakotapiinteeyeerini, inewootakiri iwinkatharimentoki tema ikowaki eejatzi ineshironkatzimi Tajorensi eejatzi ijeekakaakimi kameetha. ⁵Eejatzi nokamantakiri Jesokirishito: tema kameetha ikamanteeyakaeroni aari ikantakiriri Tajorensi. Rirotaiki itawori ipiriintanaa, eero ikamae eejatzi, tema eejatzi ipinkathariwenteeyakirini pinkatharitawitachari jaka kipatsikika.

¡O! ¡Thame añaaperoteri Jesoshi!
¡Osheki inintashireperotanteeri; tema ikamawentakae raapithatantakaerori kaari kameethatatsi antakiro!

⁶¡Tema iiteeyakaeni amitakotantani aririka reewawenteeyeeni!
Eejatzi iiteeyakaeni amanakotariri paashinipaeni atziri riyotanteriri Tajorensi.

---

a 1.4 Paerani ijeekanaki Jowa Aashiya ari iroñaaka iiteetziro Toorokiya.

¡O! ¡Thame ñaaperoteri! ¡Tema akowaki intsipaete reewawenteri irira maawaeni atziri! ¡Tema akowaki ikanteetatyeeyaani reewawenante! Eejatzi akowaki rantero intsipaete. Aritaki okantyaari.

⁷¡Pamine! Kyaaryo ikinapae menkoriki riraga Jesoshi. Aritaki añeeyaweerini aaka maawaeni jaka kipsatsiki. Eejatzi ñeeyawaerini kentakoeyawitakaririni paerani. Rootaki ithaawanteeyawakyaarini maawaeni theenkayiririni, riragaeyanakyaani, jmm, jmm. Kyaaryo, aritaki okantyaari intsipaete.

⁸Tee ipaashinitapiintzi Awinkatharite, ikanteetatyaaani itajorentsitaki, roojatzi ikantani: paerani, eejatzi iroñaaka, eejatzi ikantyaani iinja. Ikantzi: “Naaka itzitaworini nojeekini, roojatzi nokantani nojeekini, notajorentsiperotzi”.

Ritakari ñaakiri Jowa

⁹Ari, noyemijantzinkarite, akimitawakagaeyakani: aapatziyeyakarini Jesoshi, rootaki rowashironkaapiintee-yantakaeri theenkantatsiri. Ipinkathariwenteeyakaeni Jesoshi, rootaki amateeyantakaworini eshiwentakiro akemaatsitawentyaari irira. Nokenkithatziro ñaani Tajorentsi, tema nokenkithatakotakiri Jesoshi, rootaki rookanteetakinari jaka othampishiki iiteetziri Paatzimoshi.

¹⁰Apaani tominkoki omatakaakina Ishire Tajorentsi nokenkithashiryaaperotanakiri Tajorentsi, roojatzi nokemantakariri ikenkithatakaakina. Ñaanatakina, ikimitakari iwaemanka tziwoorentsi: koñeenkataki ñaani, ¹¹ikantakina:

—Pojankinatero maawaeni noñaagayitemirini, roojatzi pipakanteri aapatziyeyanarini janta Ejeesoki, Eshimiiririni, Peerikamoki, Tziyatee-

raki, Jaarireshiki, Jirareerejyaki, eejatzi Raworisheeyaki. Okaatzinta nampitsi 7.

¹²⁻¹³Nopithokashitanakari riraga kenkithatakaakinari; ari noñaakotakiri ijeekantari itamorekatheta, ikaatzi 7, riwetsikaetziro ooro. Niyanki noñaakiri rojatekaka kimitariri atziri. Rirootaki Jesoshi, riraga poñaagenchari jenokinta paerani, ikoñaatapaaki jaka kipsatsikika. Ikithaatakawo eepirothatzi iithaari rooperori, kimitawori ikithayitarini pinkathari; ojeekaki ichopineeki kimiwitawori ishirikathakiro, riwetsikaetziro ooro. ¹⁴Okitamaeshitaperotaki iishi, okimitakawo ampeeranki eejatzi kitamaari menkori: kitamaariroña.

Okimitaka roki amoreki kiraamenkyaanikitaki. Tema riyotziro maawaeni, oetarikapaeni akenkithashiryaayitziro.

¹⁵Oshipakiryaaiki iitzi kareenatha.

Ishincheenkatzzi ñaawaetzi, ikimitakawo antawo opareenkaayi osheki ojootzi, jooo. ¹⁶Kimitaka roerikakiri rakoperoki 7 ompokiro; okontetapaaki ipaantekira ithatyaamento, othoyempitzi apite omitzikaaki; oshipakiryaaepertaki ipoo, ikimitakari oorya, ishipakiryaaepertaki, shipakiririri. ¹⁷Noñaantakariri, okimiwitaka nokamanaki notyeemotanakiri iitzi, tereei. Tema nothaawantanakityaari. Roojatzi ipampitantakina rakoperoki, ikantakina:

—Eero pithaawantana. Naaka Jesoshi riraga itaperotanakawori maawaeni, tema najaryaakawo maawaeni paerani tekirani niwetsikiro kipsati. Eejatzi naaka oweyaantawori maawaeni, tema aritaki nomonkaatakiro okaatzi najaryaakari. ¹⁸Ashi noyiro nañaaperotzi. Nokamaperowitapaenta, omaanta ñagaana eejatzi; iroñaaka nokanteetatyeeyaani ñaño. Eero nokamae eejatzi. Naaka kantatsini tsika okaate ikame atziri; naaka kantatsini ninkarika jatatsini jenokinta eejatzi ninkarika

jatatsini paamariki kaari tsiwakanita-tsini. ¹⁹Iroñaaka pojankinatero iroka piñaakiri, rowaga awijatsini iinja.

²⁰Iroñaaka nokamantemiro kankakota-chari kaari piyotzi inkaaganki. Piñaakiri 7 ompokiro noerikakiri nakoperoki: roshiyakari riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta 7 nampitsiki. Iroñaaka piyotaki nopinkathariwentee-yakirini. Eejatzi rowaga ojeekantari itamorekatheeta: oshiyakaawentakiri maawaeni aapatziyeeyanarini janta nampitsikinta. Iroñaaka piyotaki kijokiro nowaeyakirini.

**Rojankinateeyakinirini
aapatziyariri Jesoshi janta Ejeesoki**

2 ¹Eenitatsi eejatzi ikantakinari Jesoshi:

—Noyempyaaminthari, nokowakimi pojankinateniriri riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Ejeesoki iroka noñaani pikantziri: “Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga oerikakiriri 7 ompokiro rakoperokira: riraga anashitachari janta ojeekantari itamorekatheeta, kaatatsiri 7. ²Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini, niyotakiro pipomeentsiwentakina nokowakaakimiri, tee pijamaneentawo. Niyotakimi tee pishinetziri piyemijantzinkarite rantapiintero kaari kameethatatsi. Eeniro jatashitawitzimiri kantashitawitachari: “Naaka Rotyaantanewo Jesokirishito”, omaanta piyotawakiri ikowawita ramatawiterimi aapatziyanari: niyotaki tee pishinetziri ikenkithatakayemi. ³Niyotaki osheki pikemaatsitawentakina, omaanta tee pijamaneentawo, pantayitakinarini. ⁴Omaanta eeniro pookakiri apaani: paerani pinintaperotawitakina; omaanta iroñaakaroña tee pinintaperotanaana. ⁵Pikenkithashiryaagaeyaani tsika pikantari paerani owakirani paapatzi-

yantakinari; tee pikimiteeyaani iroñaaka. Pikenkithashireeeyaani, petakoty, eejatzi pikimiteeyaani pikimitaaga paerani, owakira paapatziyeeyakinani. Pikenkithashiryaapero-teeya, pinintaperotanteenari eejatzi. Eerorika pinintaperotana, eero añaawaeri aapatziyeeyanarini jaga pinampiki.

⁶Omaanta eenitatsi noñaaperotankimiri: poonawo rantayitakirini oyaateeyiririni Nikoraashi, rantashitayitakawoni kaari rayi. Eejatzi naari, noonaperotawo ranteeyirini.

⁷Aririka pikoyi piyoperotero aritaki pikemaperotawakiro iroka nokamantzimiri. Paerani ojeekaki Ereeki inchato owafaantatsiri: aririkami royaawomi paeranijatzi, ikanteetateeyaanimi rañeemi. Iroñaaka eeniro kimitawitawori janta okameetheyaaperotzinta, janta Tajorentsiki. Aririka kameetha pijeekaeyeni eejatzi eekiro piyaatayee pantapiintakinawo nokowakaemiri, okimitakya powakyaawo iroka chochoki jenokinta owañaaperoeyemirini: kyaaryo pikanteetateeyaani pijeekaeyeni janta jenokinta”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

**Rojankinateeyinirini aapatziyariri
Jesoshi janta Eshimiirinaki**

⁸Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Eenitatsi iroka pojankinateeyeniririni riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Eshimiirinaki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga Itaperotakawori maawaeni, tema najaryaakawo maawaeni paerani tekirani niwetsikironi kipatsi. Eejatzi naaka riraga Oweyaantawori maawaeni, tema ari nomonkaatero okaatzi najaryaakari. Nokamaki paerani, roojatzi nopiriintanaa. ⁹Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini, niyotakiro osheki pikemaatsitawentakina,

niyotakiro pashironkaawentakina tekatsi tzimimotemini; omaanta eero pipeyakotawo nopinataperotemi janta jenokinta. Niyotaki osheki ikantzima-teeyakimini riraga kimityaarinimi aapatziyeeyanarini. Ikanteeyawitani: “Naapatziyari Jesoshi”. Omaantakya, tee raapatziyeeyanani, inta raapatziyari rirori Jatanaashi. ¹⁰Kyaaryo, rooteentsi osheki pikemaatsityaawo, omaanta eero piithaayi. Riraga iwinkatharite kamaari romonkyaagakaantemi aapanipaeni eeroka omonkyaagementotsiki, ikowaki rookakayemiro paapatziyawitakinaga. Ojamanineentapaente osheki pikemaatsitayityaawoni oetarikapaeni. Ojamaneentapaente pikyaaryoowentenawo maawaeni nokamantakimiri, roojatzi pikamantyaari; roojatzi nopinataperotemi, eejatzi pikanteetatyeeyaani pañe janta nonampiki. ¹¹Aririka pikoyi piyoperotero, iroñaaka powakempitaperotawakyaawo okaatzi nokamantemiri roojatzi panantakyaawo. Aririka kameetha pijeeki eejatzi pantapiintenawo nokowakaemiri, eero piyaatzi eerori paamariki kaari tsiwakanitatsini. Tema iroka oshiyawori pikame apite’”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

**Rojankinateeyakinirini
aapatziyariri Jesoshi janta
Peerikamoki**

¹²Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniri iroka riraga jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Peerikamoki eekiro iñaanateniri aapatziyeeyanarini janta ikantzi: “Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga ashitawori nothatyaamento, thoyempitatsiri omeniki eejatzi omizikaaki.

¹³Nokantzimi: ‘Niyotakiro maawaeni pantayitakirini, niyotaki jaga pijeekira ijeeki eejatzi osheki pinkathatziriri Jatanaashi: kyaaryo ijeekimoeyimini

rirori. Niyotaki paapatziyaperotakina, tee pookana. Paerani ijeekakini pinampiki Antzipashi: riraga kenkithatkotanari, tema ikyaaryoowenantakinawo maawaeni nokowakaakiriri. Piñaakoeyakirini rowamagaetakiri, omaanta tee pookaeyironi paapatziyeeyanani. ¹⁴Omaanta eenitatsi pantayitakirini kaari inimotana. Noshiyakaawentemiro: paeraniperorofia riraga Waraami eeniro riyotaakiririni Waraaka riraga iwinkathariteni mowawajatzi riraga kijaniri icharineetenipaeni Ishirayeeri tsika ikantyaaka rantakaantyaariri irirapaeni kaari kameethatatsi. Roojatzi irirapaeni rantakagaeyakirini rowakari iwatha ashi riwetsikayitzirini atziri itajorentsishitari; eejatzi ishirontapiiinteeyakawoni kaari iina. Eeniro iroñaaka pikaateeyakirini jaga oshiyakaririni riraga Waraami: irirapaeni rantakaagaantakimi rowakari iwatha ashi riwetsikani atziri itajorentsishitari; eejatzi pishirontashitayitakawoni kaari payi. ¹⁵Eejatzi eeniro itsipateeyimini oyaateeyiririni Nikoraashi. Tee okameethatzi ranteeyakirini irirapaeni: rantakagaeyimironikari rantayitzirini rirori. ¹⁶Rootaki pikenkithashiryaanteeyaneeyarini, eero pikimitaa chapinki. Eerorika pookaeyironi pantayitzirini, niyaatashiteeyiminikari nompojeeya-paakiminikari. Nothatzinkaeyakitzimiinikari nothatyaamentoki rowaga thoyempitatsiri apite: nothonkaeyeminikari thatzik, thatzik. ¹⁷Powakempitaperotawakya kameetha iroka nokamantzimiri. Aririka kameetha pijeeki eejatzi pantapiintakinawo nokowakaemiri, ari nopakimi poyaari kaari iñagaetzi, kimitawori nopashiteeyakarini paejatziiteni manaa. Eejatzi nopemi kitamaari mapi, jankinateenchari mapiki piwaero owakirari: piyotero

eerori piwaero, omaanta eero riyotziro paashinipaeni'”.

Rootaki rojankinatakaakinari riraga Jesoshi.

Rojankinateeyinirini aapatziyariri janta Tziyateeraki

¹⁸Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniri iroka jewawentziriri maawaeni aapatziyanari janta Tziyateeraki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka Itomi Tajorentsi: okimitakawo noki paamari amorekaanikitzi, eejatzi oshipakiryaaiki noetzi, okimitakawo kijokitatsiri poreryaanikitatsiri.

¹⁹Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini. Niyotaki pinintaperotawakagaeyakani, paapatziyeeyakinani, petakoeyakarini atziripaeni, pikyaaryoowentakinawo maawaeni nokowakagaeyakimirini. Eekiro piyaateeyatziini pantaperoyanakironi. ²⁰Omaanta eeniro apaani pantziro kaari inimotana: peshiwentakiro rowaga Jesaweera iyotagaeyakimirini aapatziyanari ishironteyawoni kaari iina eejatzi iyotagaeyakimirini aapatziyanari oshironteyarini kaari oemi, eejatzi raapatziyeeyakawoni riwetsikashitayitarini atziri. Okantawita: “Nokenkithatakotapiintziri Tajorentsi”, omaanta amatawitapiinteeyakirini aapatziyeeyanarini. ²¹Noyaakotawitakawo okenkithashiryaaagaeyaami; omaanta tee okoyi okenkithashireeya, tee okoyi opakayiteeroni oshirontayitarini kaari oemi. ²²Iroñaaka nokamantemi: aritaki nomantsiyatakaakiro; eejatzi eerorika ikenkithashiryaa riraga aapatziyeeyaworini, nowashironkaaperoyerini rirori kameetha eejatzi. ²³Kyaaryo nowamagaeyerini maawaeni oyaateeyirorini Jesaweera, nothonkaeyerini maawaeni. Roojatzi riyoteeyantanakyaani maawaeni aapatziyeeyanarini niyotzitakiri

ikenkithashireeyirini atziri eejatzi niyotakiro maawaeni ikowaeyakirini rajankaneki. Okameethatzirika panteeyakirini, aritaki nokaminthaape-roeyemini; omaanta teerika okameethatzi, aritaki nowashironkagaeyakimini. ²⁴Omaantakya paashinipaeni eeroka kaari aapatziyaawoni Jesaweera, eejatzi kaari antziniri Jatanaashi ikantawitarini, tekatsi nokanteeyemini; ²⁵omaanta pikantyaani paapatziyena roojatzi nopokanteeya. ²⁶Aririka pikyaaryoowentakinawo maawaeni nokowakaakimiri roojatzi nareetanteeya, ari noetakimini pinkathariwenteeyiririni osheki atziri. ²⁷Nokimitaka naari, ikowakaa-kina Pawa nopinkatharitantakari, eejatzi nokantemi eerori pipinkatharita-perotantanakyaari. Aririka opariye chomo, thonkapaaka otzimpookapaaki maawaeni, eejatzi pikimtya eerori: pithonkaeyerini maawaeni kaari aapatziyeeyanarini, thoperee. ²⁸Pipinkatharita-perotanaki, osheki nowaneenkantemi, pikimtyaari kamori. ²⁹Powakempitaperotawakyaawo iroka nokamantzimiri’”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

Rojankinateeyinirini aapatziyariri Jesoshi janta Jaarreshiki

3 ¹Roojatzi eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateniriri jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Jaarreshiki: paerani ikantakiri atziripaeni: “Riraga jaarreshijatzi ikemijantaperotziri kameetha Jesoshi”. Omaanta iroñaaka noñeemi naari, rooteentsi pipakayimate-romi paapatziyana. ¡Pikemena, naaka piwinkatharite! Eenitatsi irika 7 jewawenterini ronampiri Tajorentsi ikemijantaperotana. Eejatzi eenitatsi nakokira noerikakiri ompokiro ikaatzi 7. Tema irira oshiyawori 7 kenkithata-

kaantaniri noñaani janta 7 nampitsiki. Nokantzimi: ikenkithashiryaa atziri poyaataperotana, omaanta niyotakimi pajankaneki, tee paapatziyaperotana. ²Kyaaryoowa, pitheenkaperotanakarira, piyaateekari paamariki kaari tsiwakani-tatsini. Tee inimotziri Tajorentsi pantayitakirini. ¡Pikakishirete! Paapatziyena kameetha, pantenawo nokowakaakimiri. ³Pikenkithashiryaaaperotaneero noñaani pikemakiri paerani: pikemi-jantaperotero, pikenkithashiryaaaneeya, pookaero pantziri. Eerorika paapatziyaperotaana, niyaatashitemi, nowashi-ronkaemi. Tee piyoteeyini tsika okaate niyaatashitantemiri: nokimityaari koshintziranki, eero piyotzi tsika okaate ipokashitantemiri ikoshitantemiri. ⁴Osheki pitheenkanteeyini, omaanta eeniro apanipaeni aapatziyanari janta kameetha ijeekaeyini rirori. Panteeyakironi kaari kameethatatsi noshiyakaantakimiro poepatsitzirowanki piithaari; omaantakya riraga aapatziyanari kameetha, tee roepatsitziro iithaari; noñaakiro okitetaki, okitamaamawoperotaki. Kyaaryo ikameethataki noñaape-rotantakariri ikameethatzi. Ijeekimotena rirori, ikithaatawo kitamaamawoperotatsiri. ⁵Maawaeni eekiro riyaatatyee ranteeyakironi nokowakagaeyakiririni ikithaatawo rowaga kitamaaperotatsi-riroña. Eeniro ojankinataka iwaeropaeni maawaeni riroripaeni noñaanamentoki tsikarika rojankinatakotapiintzirira nonampiri iwaeropaeni atziri ikanteeta-tyeeyaani ijeeki jenokinta. Eero noshepowakotziri iwaeropaeni. Eejatzi nokamanteri Pawa: “Rirotaki irika aapatziyanari”. Roojatzi nokamanteeyeririni maawaeni ronampiripaeni. ⁶Powakempitaperotawakyaawo iroñaaka nokanteeyimirini, iroñaakakya pantero.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

**Rojankinateeyakinirini
aapatziyariri Jesoshi janta
Jirareerejyaki**

⁷Eejatzi ikantakina Jesoshi:
—Pojankinateniriri jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Jirareerejyaki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka Jesoshi nokyaryoowentziniri okaatzi nokantziri, eejatzi riraga kyaaryooperotatsiri. Naaka icharineeteni Iraviiri, naaka riraga Rotyaantanewo Tajorentsi, nopinkathariwentaperotee. Naaka rirotaki yoyaanakirini ninkarika jatatsini jenokinta eejatzi ninkarika jatatsini paamariki kaari tsiwakani-tatsini. Nokanterika: ‘Itsipatena irika’, tekatsi ookakayerini. Nokanterika: ‘Eero itsipatana rirori’, tekatsi amimotenarini janta nonampikinta. ⁸Nokantzimi: ‘Niyotakiro pantayitakirini. Paerani nokowakaayitakimini: “Pikenkithatero noñaani, namitakotemi”. Ari pantzitakinawo, roojatzi iroñaaka pantakinawo: tekatsi ikanteetemi romaeryagaetemi. Tee poshekiteeyini, eejatzi tee pipinkathariteeyawityaani, omaanta pikyaaryoowenteeyakinawoni nokanteeyakimirini. Pikanteeyakirini atziri: “Naapatziyari Jesokirishito”, tee pipashiwentakayina. ⁹Eenitatsi atziri aapatziyariri Jatanaashi, rootaki ikijantakimiri, omaanta ikantawaetashita: “Naaka joriyo, tema naapatziyari Tajorentsi”. Omaanta tee raapatziyana, itheeyashita. Iinja nareetakagaeyaarini eeroriki rotziwerowashitantapaemiri, ipinkathatantapaemiri: riyoteeyanakini osheki nonintaperoeyakimini. ¹⁰Rowashironkagaeyawitakimini, omaanta pikyaaryoowentakiro nokantakimiri, tee pijamashiryawo. Rootaki notzikakowenantakimiri iinja pipomeentsitakotankya maawaeni kipatsiki. Opomeentsitzi-moeyakyaarini maawaeni atziri;

omaanta, kyaaryo naakowenteeyemini.¹¹ ¡Pamine, sha! Eero ojamanitzi nareetanteemiri. Pikantyaani paapatziyeeyenani, roojatzi tekatsi thañaawakimini piyaatanaki jenokinta; pijeekapae janta, pikanteetatyeyaani.¹² Aririka eekiro piyaatatyee pantakinawo maawaeni nokowakagaeyakimirini, ari nojeekakaaperotemi janta ijeekinta Tajorensi: eero pipiyaa eejatzi. Nojataakotemi pipankaki iwaero Tajorensi riyotanteeyaari pisheninkatakari. Eejatzi nojataakotemi owaero inampi Tajorensi: rowaga Jerojaree owakirari poñaachani jenokinta. Okantyaani riyotanteeyaari pinampitawo eerori. Eejatzi nojataakotemi nowaero naari, owakirari, riyotanteeyaari asheninkatawakagaeyakani.¹³ Powakempitaperotawakya iroñaaka nokamantzimiri eejatzi pantero”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

**Rojankinateeyinirini aapatziyariri
Jesoshi janta Raworisheeyaki**

¹⁴Eejatzi ikantakina Jesoshi:

—Pojankinateeyeniririni jewawentziriri aapatziyeeyanarini janta Raworisheeyaki: “Iroñaaka nokamantemiro naaka riraga Kyaaryooperotatsiri, owaagakimirori okaatzi ikantakinari Tajorensi. ¡Pikemina! Nokantapiintzimi kyaaryooperotatsiri. Naaka itaperotakawori niwetsikantakawori maawaeni oetarikapaeni: nantakiro maawaeni ikantakinari Tajorensi.¹⁵ Nokantzimi: ‘Niyotakiro maawaeni pantayitakirini. Pikaaryoowentenanawomi nokowakemiri, noshiyakaantemimi iña jaawari; pitheenkaperotenami, noshiyakaantemimi iña katsinkaari. Noshiya tee pitheenkaperotana omaanta eero poyaaperotana kameetha aanantakimirori jaawaneentatsiri. Tema niyotaki tee pikyaaryoowentanawo nokowakae-

miri, omaanta tee pitheenkaperotana; rootaki noshiyakaanantakimirori jaawaneentatsiri. Naaka nokoyi eerokea eerorika pikoyi pijaawaperote, ari pikatsinkaate; eejatzi okimitaka, eerorika pikoyi paapatziyaperotena, ari pitheenkaperoteeta: eero pitsipateero. Noepiyaatzirokari jaawaneentatsiri.

¹⁶Tee nokoyi nirero jaawaneentatsiri: neewatakiro, ojeekiita okaanteekaata. Eejatzi eerori, tee noñaaperotzimi. Otzimatyee pantapiintero kameethatsiri eejatzi poñaayenawo kameetha poyaaperotena. ¡Noepiyimikari!

¹⁷Pikanteeyawitani: “Naakapaeni ashaagantzinkaripaeni osheki nantayitakini, tekatsi koetyeemoteenani naaka”. Pikompitakawo: tee piyotzi ashironkaakimi; pashironkaaperotaka, tekatsi tzimimotemini, pikimitaka pikaankimerikitaki. Tee piyoperotziri Tajorensi: okimiwitaka tee piñi.¹⁸ Iroñaaka nokantemi: pamanantenari ooro kameethaperotatsiri, otzimimotemiri pashaagananteeyaari kyaaryoopero. Eejatzi pamanantenawo kithaarentsi kitamaari pikithaanteeyaari riyotanteetemiri kyaaryo nowameethateemi. Pamanantenawo eejatzi aawintawontsi pikaakiteeyaari pokiki, paminanteeyaari. Ñaakiro, kimitaririka irika, pamanantenari naaka aritaki nowameethatemi pajankaneki pikimitanteeyaariri ooroopero ari niyotakaaperoyakimirini Tajorensi.

¹⁹Maawaeni ikaatzi nonintaperotziri atziri, nokaminayeri eejatzi nowashironkaeri, riyotantyaari tee okameethatzi ranteero kaari kameethatatsi. Iroñaaka eero pitheenkante, omaanta pikenkithashiryaagaeya, eero pikimita paerani: pikowaperotee piyoperotena naaka.

²⁰Pamine, okimitaka nokatziyapaaka omookira ashitakontsi nokaemimi, nokoyi notsipatemi. Aririka pikemawa-

kina roojatzi piwethatantawakina, roojatzi nokyaantapaakyaari, nojeeki-motantapaakimi eejatzi nakiyotapaa-kimi. Nokowaperotaki atsipatawakagae-yaani. ²¹Tema nantakiniri Pawa maawaeni ikowakaakinari, rootaki nojeekimotantakariri, notsipatari nopinkathariwenantzi. Iroñaaka ari pikimitakya eerori: aririka pikyaaryoo-wentakinawo maawaeni nokowakagae-yakimirini, ari atsipatawakagaeakyaani apinkathariwenanteeyeni. ²²Powakempitaperotawakyaawo okaatzi nokamanteeyimirini roojatzi pantero’”.

Rootaki rojankinatakaakinari Jesoshi.

**Jeekimoeyiririni jenokinta
iñaaperoyakirini Tajorentsi**

4 ¹Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi, noñaaperotakiro jenokinta, inthomaenta; okimitaka ashitaryaaka ashitakontsi. Roojatzi nokemantaari eejatzi riraga nokemakiri inkaaganki, aririka iñaawaete roshiyawitakari tziwoorentsi. Ikantakina:

Pipokanaki jaka jenokika. Noñaaye-miro oetarika awijatsini iinja.

²⁻³Rootaki omatakaakinawo Ishire niyaatantakari jenokinta. Janta noñaapaakiri ishipakiryaaiki ikimitakawo mapi iporeryaataki kityonkari eejatzi natsiryathari. Niyotantakariri riro Tajorentsi. Iyotaakina Ishire. Eejatzi noñaakiri ijeekaki iwinkatharimentoki. Ari rinkinagaakitakiro kimitaka oye inta apaani ikanta natsiryathari. Ari ikanta ishipakiri. Omaanta Tajorentsi osheki ishipakiri, morek, morek, tharek, tharek, morek, tharek. ⁴Eejatzi inkitakiro ijeekantari osheki paashini jeekamentosi, okaatzi 24. Janta ijeekaeyakini 24 aataperoteenchari, pinkathariteeyatsirini. Ikithaateeyawoni iithaari kitamaamawori, ramantheeteeyakani. Ro riwetsikaetziri ramantheeri ooro.

⁵Opoñaaka iwinkatharimentoki Tajorentsi kimitawori oñaawaepookitziranki, eejatzi tariito. Eejatzi inewootakawo ootamentotsi amorekaki, okaataki 7: oshiyakaawentaka 7 ronampiri kameethari. ⁶Eejatzi inewootakawo iwinkatharimentoki owinteniiteera omaanta shipakiryaaiki okimitakawo jiriniki koñaarini.

Eejatzi rinkitheetakiro iwinkatharimentoki Tajorentsi 4 ronampiri kameethari omampaawaetapiintzinkari. Janta ichopineetakiri apaani ronampiri kameethari, eeniro paashini itapiitaki, eeniro paashini rakoperoki, eeniro paashini rampateki. Eenitatsi rokipaeni rirori maawaeni iwathakipaeni.

⁷Roshiyakari apaani manitzi; irira paashini roshiyakari waaka; irira paashini roshiyakari ipoo shirampari; irira paashini roshiyakari pakitha raanaki. ⁸Eenitatsi irira ishiwankipaeni okaatzi 6; osheki rokipaeni ojeekayitakini maawaeni iwathaki. Ikantatyaani romampaawenteeyarini Tajorentsi: kitejiriki, tsiteniriki; tee roshitayiro. Iroka ikantziroka romampagaeyani:

“Osheki pikameethataki, osheki pikameethataki, osheki pikameethataki eeroka Nowinkatharite Tajorentsi:

osheki pitajorentsitaki, tekatsi pomeentsitzimotemini.

Pikantani piyeeki: paeraniperoroña, roojatzi iroñaaka, eejatzi iinja”.

⁹Roojatzi rapiitapiintziri iñaaperotantariri riraga Tajorentsi riraga ikantani iyeeki:

“Ikameethaperotzi Tajorentsi, osheki nopinkathatziri.

Osheki nopaasonkitziri riraga pinkathariwentakinari.

Ikantani rañi, eero ikamanitzi”.

¹⁰Aririka ikemapiintteeyawakirini riraga 24 aataperoteenchari, rotziwerowashita-

piinteeyakarini Tajorentsi riraga
añaaperotatsiri ikanteetatyeeyaani,
ipinkathateeyakirini. Ragaeyakironi
ramatheerepaeni royiiteeyakinirini
iitziki, romampaawenteeyakarini:

¹¹ “Pikameethaperotaki, Nowinkatharite, osheki pitajorentsitaki.

Okameethatzi noñaaperoezemini,
nopinkathateeyemini.

Niyotaki tekatsi pomeentsitzimotemini: tema piwetsikakiro
maawaeni jeekaeyatsirini.

Pikowakini paerani ojeekini
oetarikapaeni, rootaki ojeekantakari iroñaaka”.

**Jesoshi oshiyariri
rowishate Tajorentsi**

5 ¹Ari koñaatziro noñaakiro eejatzi, noñaakiro rakoperoki Tajorentsi rapineeteetakiro Iwaperite, ojankinata inthomaenta eejatzi jakakiroka. Ari apineekaka eejatzi ontsirekaka kameetha, okaataki 7. ²Eejatzi noñaakiri ronampiri Tajorentsi, shintsitaperotatsiri, itacheronkawaante-tapaaki ikantawita:

—¿Ninka kameethaperotatsiri imatantyaawori riyontareero iroka jankinarentsika, rapineereero?

³Ari namineeyawitanakani, tekatsi akirini. Tekatsi materoni rapineereero. Tee imatziro jenokijatzzi, kipatsijatzzi, jeekatsiri tsikarikapaeni. Tekatsikya.

⁴Tekatsi apaani kameethaperotatsini, mataperoterorini rapineereero, rootaki netakoperotantakarini: kyaaryo niraakoperotanakari, tekatsi kamantawoni oeta okantakotayitzirini jankinarentsi. ⁵Roojatzi ikantakina apaani aataperoteenchari:

—Eero piraaga. Eenitatsi apineeryagaeroni: riraga icharineeteni Joraani; ikimiwitakari chaanari, osheki ishintsitzi. Eejatzi rirotaki icharinetakarini

Iraviiri, tema osheki ipinkatharitzzi. Imatakiniri Tajorentsi maawaeni ikowakagaeyakiririni, rootaki imatanteeyaworini riyontaryagaero eejatzi rapineereero Iwaperite.

⁶Roojatzi naminakotziri Tajorentsi janta iwinkatharimentoki, eejatzi ikaatzi ronampiri kameethari 4, eejatzi riraga 24 aataperoteenchari. Eejatzi noñaakiri rojatekaka niyanki inewootziri Tajorentsi riraga Jesoshi imteetziri Rowishate. Noñaakiri rakoki imoontawaetaka eejatzi iitziki rowamaanteetakariri paerani. Eenitatsi ichée 7, eejatzi roki 7: oshiyakaawentziro riraga 7 ronampiri Tajorentsi jewawenantatsiri rotyaantakiri ithotyakiro raminiri maawaeni atziri jaka kipatsikika. ⁷Ari riyaatashitakiri Tajorentsi roerikakiro rakoperoki Iwaperite, apineekachari.

⁸Roojatzi roerikantapaakawo, riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari eejatzi riraga aataperoteencharipaeni rotziwerowashiteeyakarini riraga Rowishate Tajorentsi. Roerikaeyakironi kimitawitawori aaripa; roerikaeyakironi eejatzi kimitawitawori pajo, riwetsikaetziri ooro: ojeekaki inthomaenta kajankapaneri. Iroka kajankapanerika oshiyakawo amanaantsipaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi. ⁹Roojatzi romampaawenteeyantakarini Rowishate Tajorentsi mampaantsi owakirari. Romampaawentakari iroka:

“Pikameethaperotaki poerikero Iwaperite apineekachari piyontareero;

Tema paerani rowamagaetakimi, papaatawenteeyakinawoni piraanaakapaeni maawaeni atziripaeni, pipinawentakinawo okaatzi nanteeyirini.

Powawijaakoeyantakinarini nojeekimoeyantyaaririni Tajorentsi, maawaeni.

Powawijaakoeyakirini jeekayitatsirini maawaeni inashitzinkari-paeni atziri, inashitayitaworini maawaeni ipaantepaeni.

Kyaaryo, powawijaakoeyakinani poñaayitacharini maawaeni nampitsikipaeni, tsikarika nojeekayitzini.

¹⁰ Pipeyeeyakinani pinkathariteeyatsirini, eejatzi pipeyeeyakinani ñaanakowenantapiinteeyiririni atziripaeni ironaaka:

rootaki iinja nopinkathariwenanteeyaarini maawaeni paashinipaeni jeekatsiripaeni kipatsiki, tema namanakowenanteeyaaririni ramitakoeyerini Piri.

Rootaki pimatantawori pagaero eeroaka Iwaperite Tajorentsi, eejatzi pimatantawori piyontaryaa-kiro rowaga ontsirekakaga”.

¹¹ Roojatzi naminantanaa eejatzi; noñeeyakirini riraga osheki ronampiri-paeni Tajorentsi: tee apanipaeni ikanta, oshekiperoroña kameetha. Eejatzi noñeeyakirini eejatzi riraga 4 ronampiri kameethari eejatzi riraga 24 aataperoteenchari. ¹² Ishincheenkataki romampaawenteeyakarini:

“Osheki ikameethaperotaki Jesoshi iiteetziri Rowishate Tajorentsi rowamagaetawitakari, riyoteeyakini maawaeni jeekaeyatsirini osheki itajorentsitaki rirori, rashiteeyakawoni maawaeni oetarikapaeni, osheki riyotziro oetarikapaeni, maawaeni imatayitakironi oetarikapaeni.

Thame maawaeni apinkathateeyerini, añaaperoeyerini, aweshiryaawenteeyaarini”.

¹³ Eejatzi nokemaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni jenokinta, eejatzi

kipatsiki, eejatzi maawaeni kamaeyawiteencharini: riraga kitatawiteenchari kipatsiki, eejatzi piinkawitachari; romampaawenteeyakarini maawaeni kameetha:

“Thame maawaeni aweshiryaawenteeyaarini Tajorentsi jeekatsiri iwinkatharimentoki eejatzi Rowishate, apinkathateeyerini, añaaperoeyerini, akanteetateyeyaani. Tema itajorentsitaperotaki, ikanteetateyeyaani”.

¹⁴ Roojatzi ikanantaka riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari:

“Aritaki okantyaari”.

Eejatzi rotziwerowashiteeyakarini riraga aataperoteencharipaeni ipinkathateeyakirini maawaeni.

Riyontaryagaero Iwaperite Tajorentsi

6 ¹ Ari okaataki 7 ontsirekaenchari Iwaperite Tajorentsi. Noñaakotakiri Jesoshi iiteetziri eejatzi Rowishate Tajorentsi riyontaryaakiro itanakawori apineetachari, roojatzi nokemantakari apaani ronampiri omampaawaetapiintachari, tacheronkawaanteri iñaawaetziri, ikimiwitawo oñaawaepookitziranki, toog, toog. Ikantzi:

—¡Pipoke jaka!

² Roojatzi noñaantawakariri jewatapaentsiri: ikyaakotapaakari kawayo kitamaari, roerikapaakiro iwyaani. Ramantheeteetakiri; jataki raminiri rowayirite romanateri, ikowaki ranaakoeyerini, romanateri ithonkeri rowamayeri.

³ Roojatzi riyontaryaantakawo rowaga apitetapaentsiri, roojatzi ikanantaka paashini ronampiri:

—¡Pipoke jaka!

⁴ Eejatzi ikinapaaki paashini kawayo, kityonkaperotatsiri. Ikanteetakiri:

—Iroñaaka ishineteetakimi piyoteeri atziri romanatawakagaeyaani, rowamaawakagaeyaani.

Ari ipaetakiri antawo ithatyaamento.

⁵Roojatzi riraga Rowishate Tajorensi riyontaryagaero rowaga *tres*-tapaentsiri roojatzi nokemantakari paashini tacheronkawaanteri ikantzzi:

—¡Pipoke jaka!

Roojatzi noñaantawakari ikinapaaki chenkari kawayo, roerikapaakiro kiyaakotariri rotenakamento, rotenakantyaawori oetarikapaeni.

⁶Roojatzi nokemantakari ronampiri omampaawaetapiintachari ojatekaenchari niyanki, ikantzzi:

—Tee añaaperotziro osheki teriiko eejatzi shinki, rootaki pinaperotachari. Omaanta oyeenka oriwo eejatzi awishoowaantsi oowa, eero peewana-tawo inta pikempoyeero kameetha.

⁷Roojatzi riyontaryagaero paashini, okaatapaaki iroñaaka 4, roojatzi nokemantakari paashini ronampiri omampaawaetapiintachari ikantzzi:

—Pipokanaki jaka.

⁸Eejatzi noñaawakiri paashini kawayo, kiteriwitziri; iita iwaero riraga kyaakotapaariri: Owamaantatsiri. Royaatapaeri itapiiki oshiyakaawentziri kamaentsiripaeni. Tema ishineteetaki rowamaeyakirini oshekiperotaki atziri jaka kipatsiki: apaanipaeni kamaentsiri itonkakiri rowayirite; paashinipaeni kamaentsiri aakiri itashe; paashinipaeni aakiri mantsiyarentsi; paashinipaeni rowamaeri koweenkatarsiri piratsi.

⁹Roojatzi riraga Rowishate Tajorensi riyontaryaantakawo paashini, okaatapaaki iroñaaka apawakooni; roojatzi noñaantakawo aritaari itaapiinantawori kajankapaneri. Okimitaka noñaakiri janta eenitatsi osheki aapatziyeeyaririni rirori, kamaeyawiteencharini. Paerani

ikenkitheeyawitani iñaani Tajorensi, riyotaapiinteeyawitarini atziri tsika ikantari rirori, rootaki rowamaanteetakariri. ¹⁰Itacheronkawaantetakiri ipaante ikanteeyini:

—Nowinkatharite, eeroa pinkathari-wenteeyiririni maawaeni jeekatsiripaeni. Osheki pikameethaperotaki, pitajorensitaperotaki. Niyotaki otampatsikataperotzi piñaani, noari pamatawintanzi. ¿Tsika okaate pikijakowenanteenari? ¿Tsika okaate powashironkaanteeyantyaaririni riraga jeekatsiripaeni kipatsikinta, owamagaeyakinari? Tee nokoyi nojamanite.

¹¹Raapatziyeeyakarini riroripaeni Jesoshi rootaki ipaeyantakaririni kithaarentsi kitamaaperotatsiri. Ikantzzi:

—Pimakoryaawakiita. Tekira omonkaata nowashironkaaperoe-yantyaaririni owamagaeyakimirini. Eenitatsi ijeeki paashinipaeni piyemijantzinkarite rowamagaeteri. Paapatziyeeyakinani, rootaki rowamaanteetaki-miri; raapatziyeeyakinani paashinipaeni, rootaki rowamaanteetyaariri rirori. Aririka omonkaatapaakya nokoyiri, aritaki nowashironkagaeyakirini maawaeni owamaantatsiri.

¹²Roojatzi riyontaryaantakawo paashini, okaatiki iroñaaka 6. Noñaankiro omoyekaperotanaka kipatsi, antawo omoyekaka, moye, moye, moye. Itsiteniperotanaki oorya, ikimitanakawo tsimenkito; omaanta riraga kashiri, ikityonkataperotanaki, ikimitanakawo irantsi, kityonkatanaki kameetha.

¹³Eejatzi ipariyeeyanakini osheki ompokiropaeni kipatsiki: ikimitakawo okithoki atsimiriki rowaga irakatsiri, aririka opoki antawo tampyaa, roojatzi omoyekakotantapaakyaawori. ¹⁴Opeyanaka jenoki, okimitakawo apineetzirowanki paperi. Opeyaka maawaeni

kipatsi: tonkaaripaeni, othampishipaeni, owinteniityaanakirapaeni maawaeni; ari okaatapaaki. ¹⁵Eejatzi noñaakiri iwinkatharitepaeni atziri, eejatzi iwinkatharitepaeni joraaropaeni, ashaagantzinkaripaeni, shintsitayitatsirinipaeni, iwaatorotepaeni atziri, eejatzi ratziritepaeni, maawaeni atziri: ishiyeeyanakani omooki impeeta. Romaneeyapaakani mapinaki janta tonkaariki. ¹⁶Ikantziri: —Thame amaña omooki mapinaki, eero iñaantee Tajorentsi rootaki ashiyaapithatantyaawori rowashironkaaperotakae riraga rowishate Tajorentsi. Tema ikijaperotakae osheki iroñaaka. ¡Oeeii! ¡Kijaka Tajorentsi! ¡Rooteentsi rowamagae! ¹⁷Iroñaaka ikijaperoeyakinani maawaeni; iroñaaka ithonkayenani naakapaeni.

**Rojataakoeyakirini osheki
icharineeteni Ishirayeerini**

7 ¹Roojatzi noñaantakari ronampiripaeni Tajorentsi ikaataki 4, ikatziyeeyakani rinkitakiro kipatsi, janta othapikitapaakinta. Raatzinkakaaperotakiro shintsitatsiri tampyaa eero otampyaaperotanta osheki kipatsiki, inkaareki, inchatomashiki, tsikarika-paeni. ²Roojatzi noñaantakari paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaaka janta ikinapaenta oorya, ramakiro riwithaamento riwithaakotantyaariri atziripaeni. Ikaemakoeyapaakirini paashini 4 ronampiri, ishineteetziri thonkaeyerorini kipatsi eejatzi inkaare iinja. ³Ikantakiri:

—Eeroota pithonkitawo kipatsi, inkaare, inchato, maawaeni iroñaaka. Itawakyaariita ojataakotawakiriita ipankakira joriyopaeni antziniriri Tajorentsi ikowakaakiriri.

⁴Ari nokemakowentakiri tsika ikaateeyini ojataakoeyeencharini: ikaateeyini 144.000 joriyopaeni antziniriri

Tajorentsi ikowakaakiriri. Maawaeni ikaateeyakirini icharineetenipaeni inashitayitacharini itomipaeni Ishirayeerini. ⁵Ari rojataakoeyakirini ipankaki:

ikaateeyakini icharineeteni Joraa

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Roweeni

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Kaara

12.000,

⁶ ikaateeyakini icharineeteni Asheeri

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Nejatarii

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni

Manaseeshi 12.000,

⁷ ikaateeyakini icharineeteni Shimiyo

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Rewii

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Ijakaari

12.000,

⁸ ikaateeyakini icharineeteni

Shaporooni 12.000,

ikaateeyakini icharineeteni Josee

12.000,

ikaateeyakini icharineeteni

Irijamiini 12.000.

Ari rojataakoeyakirini ipankaki, maawaeni.

Osheki kithaatakawori kitamaari

⁹Roojatzi naminantanaka eejatzi, noñeeyakirini osheki kameethari atziri, ipiyoteeyakani: tekatsi akantya ayoteeyerini tsikarika ikaateeyini. Rinashiteeyakani atziripaeni, inashiteeyakani iñaanipaeni, maawaeni. Ikatziyashiteeyapaakarini inewooteeyakirini Tajorentsi, eejatzi inewooteeyakirini janta ijeekinta Rowishate Tajorentsi. Ikamawentakiri irira, rootaki ikithaateeyantakaworini kitamaari iithaari. Roerikaeyakirini kompiroshi rakoki,

¹⁰Itacheronkawaantetaki maawaeni ikanteeyakini:

—Rirotaki owawijaakoeyakaerini riraga Pawa Tajorentsi jeekatsiri iwinkatharimentoki, eejatzi riraga Rowishate rirori.

¹¹Ari ijeeki okaakini Tajorentsi riraga 24 aataperoteenchari eejatzi riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari. Rinkiteeyakirini irirapaeni oshekini-paeni kameetha ronampiripaeni Tajorentsi, ari iroñaaka rotziwerowashi-teeyakarini ipinkathateeyakirini,

¹²ikanteeyini:

“Aritaki okantyaari.

Jee, eejatzi naakapaeni noñaapero-tzimi. Tema osheki piyotzi, notajorentsite, osheki pitajorentsiti.

Thame maawaeni aweshiryaawenta-piinteeyaarini, noñaaperota-piinteeyerini, nopaasonkita-piinteeyerini, nopinkathata-piinteeyerini;

aritaki nokanteetateyeyaani naakapaeni.

Aritaki okantyaari”.

¹³Roojatzi rojampitantakina apaani aataperoteenchari:

—¿Tee piyotziri ninka riraga kithateeyakaworini kitamaari? ¿Tee piyotziri tsika ipoñeeyakani?

¹⁴Nokantakiri:

—Taanitya, tee niyotzi. Pikamantena: naamashita piyotzirika eeroka.

Ikantawakina:

—Riroteeyakini aapatziyeeyakaririni Jesoshi ashirokaawenteeyakaririni osheki ikemaatsitawenteeyakarini rirori, omaanta tee ipakaero raapatziyari Jesoshi riraga apaatawentakari riraa rowawijaakotantakariri. Ñaakiro, raapatziyaperotakariri irira rootaki rowameethatantakariri rajankaneki.

¹⁵Rootaki,

ipiyotawenantakariri Tajorentsi, iñaaperoeyantakaririni jaka inampitari.

Ikantani iñaaperoeyaakirini: kitejiriki eejatzi tsiteniriki.

Ari kijokiro rowaeyakirini

Tajorentsi rirori, rookakowenteyerini, maawaeni.

¹⁶Rootaki kaari agaeyantyaaririni eejatzi itashe,

eejatzi kaari agaeyantyaaririni imiri.

Kaari itagaeyantyaaririni eejatzi oorya,

eejatzi kaari oñaashirenkantyaari eejatzi majawiri.

¹⁷Riraga Rowishate ikatziya inewootziri okaakini itsipatar

Tajorentsi:

rirotaki shenteeyeririni maawaeni kithateeyakaworini kitamaari,

papiinteeyiririni maawaeni koetyemoeyakaririni.

Roemoshirenkaeyakirini, eero riraga eejatzi.

8 ¹Roojatzi riyontaryaantakawo weyantapaakawori ontsire-

kaenchari, rowaga *siete*-tapaentsiri. Ari imaeriteeyanakini maawaeni jeekatsiripaeni janta jenokinta. Ojamani imaeritaperotapaentzi kameetha.

**Itziwooteeyini itayitakawori
ronampiri Tajorentsi, kaatatsiri
paashinijatzi**

²Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi: tema noñaakiri 7 ronampiri Tajorentsi, ikatziyeeyanakani Tajorentsikira newootziriri. Ipaetakiri 7 tziwoorentsi.

³Eejatzi paashini ronampiri, ikatziyimo-tapaakawo aritaari riwetsikaetziri ooro, itaapiintzironta kajankapaneri. Roerikakotakiro iyajankarimentoteki riwetsikaetziri eejatzi ooro. Ari itaakiniri Tajorentsi kajankapaneri. Iroka

oshiyakaawentakiro amanaantsipaeni aapatziyeeyaririni Tajorentsi. ⁴Ari areetakari owachaarite Tajorentsi, okajankaenkatapaaki, otsipatakawo amanaantsipaeni aapatziyariripaeni. Tema osheki iñaaperotakiro okameetha-tzi. ⁵Okaankinakitantanakari riraga onampirentsi raakiro iyajankarimento-naki royaankamenkitakiro ojeekantari kajankapaneri, roojatzi rookantakawori kipatsikira. Roojatzi omapokantanaka oñaanaki tziriririri; aamorenkanaki, morek, morek; eejatzi rookathanaka tariito, toog, toog; eejatzi antawo omoyekanaka kipatsi, moye, moye, moye.

Rowaga tziwoorentsi paeni

⁶Roojatzi riwetsikanteeyanakani ronampiri Tajorentsi ikaatzi 7 itziwootantyaari.

⁷Itziwootaki jewateentsiri, tzihi, tzihi, tzihi; roojatzi opariyantanaaki kipatsiki jiriniki, eejatzi otsipatanakawo paamari. Eejatzi noñaakiro osheki irantsi. Otaagaantaka jeekayitatsirini kipatsiki, otaagaantaka inchatopaeni; taaperotaka roori inchashi, thonkanaka maawaeni.

⁸Roojatzi itziwootaki apitetapaentsiri onampirentsi, tzihi, tzihi, tzihi; roojatzi noñaantakawori oshiyawori antawo tonkaari, tagaenchari: rookaetakiro inkaareki, thapok. Opeyagaantaka inkaare irantsi. ⁹Ikamagaantanaki jeekatsirini inkaareki, eejatzi othonka-gaantanaka antawo pitotsipaeni.

¹⁰Roojatzi itziwootantanaka tres-tapaentsiri, tzihi, tzihi, tzihi; roojatzi noñaantawakari oshiyariri antari ompokiro ipariyanaki, amorekanaki, moreriririri. Ipariyapaaki iñaaki eejatzi iña. ¹¹Opeyagaantaka okepishaatanaki rootaki iitantee-tariri kimitawitariri ompokiro: owaero Kepishiri. Ikamaeyanakini osheki atziri ireeyawitakaworini iña.

¹²Roojatzi itziwootantanaka cuatro-tapaentsiri, tzihi, tzihi, tzihi; roojatzi itsiwakagaantayitanakini itsimankantanaka oorya eejatzi kashiri. Eejatzi itsiwakagaantayitanakini riraga ompokiro paeni. Tema tee ikoñeetyaapero-tanee kitejiriki eejatzi tsiteniriki. ¹³Ari naminanee eejatzi, noñaakiri antari pakitha rewotaka jenoki. Eejatzi nokemakiri, itacheronkawaantetaki iñaawaetzi, ikantzi:

—¡Ashironkaamatsitemiini! Osheki rashironkaaperoeyanaka kameetha jeekatsiripaeni kipatsiki. Rooteentsi itziwooteeyeni riraga paashinipaeni ronampiri Tajorentsi, kaatatsiri 3, roojatzi rashironkaantaperoeyanaka maawaeni atziripaeni.

Itziwootzi impaetapaentsiri 3

9 ¹Ari itziwootaki paashini ronampiri Tajorentsi, riraga apawakoonitapaentsiri, tzihi, tzihi, tzihi. Roojatzi noñaantakariri ronampiri Tajorentsi ipoñaanaka jenoki, ipokapaaki kipatsiki. Ipaetakiri iyaawiryaaantawori omoo jatatsiri inthomaenta kameetha, tee añiiri tsika okaatapaaki, ²roojatzi jantoo. Roojatzi riyaawiryaaantapaa-kawo, itaaparyaapaakiro, iyowoenkata-paaki osheki owachaarite. Iyaataki jenoki roojatzi otzikaantapaakari oorya janta jenoki roojatzi otsitenitantanaka. ³Eejatzi noñaakiri kimitariri tsitsiri, ikinantapaakawo kachaari, ithotyapaakiro kipatsi, imatakaakiri Tajorentsi ikentantzi, kimitaka kitoniro. ⁴Ikantziri ronampiri Tajorentsi:

—Eero powaaneentawo inchashipaeni, eejatzi inchatopaeni. Omaanta riraga kaari ojatakoeyacharini ipankakira ari pimateri pikenteri. ⁵Nokowaki pikemaatsitakagaeyarini maawaeni kaari aapatziyeeyaririni Tajorentsi, ikaate 5 kashiri, omaanta eero powamagaeyirini.

Ikenanteeyakaririni, osheki ikatsitaki, ikimitakari kitoniro ikentakiri. ⁶Ikaata-kika irika 5 kashiri ikemaatsitakari atziri ikentakiri oshiyawitariri kitoniro ari ikowaeyawitanakyaani atziripaeni ikamaeyenimi; omaanta eero imatziro ikami. Ikowaeyawitanakyaani rowamaa-shiteeyaanimi apaniroeni, omaanta eero añaawaero ikamanitane.

⁷Ari naminaperotakiri oshiyariri tsitsiri: roshiyakari kawayo, ikyaakotarrira joraaro raantawakaantari paashini-paeni ipashikayitakawoni kijokitatsiri, eero aawyaantari okyaantyaari ojataamentotsi eejatzi chekopi. Ramantheetakawo iitoki oshiyawori ooro. Rowaga ipoopaaeni oshiyakawo apoo aari. ⁸Iwitzi okimitakawo oeshi tsinani, eepeteesha. Raeki okimitakawo raeki manitzi, antawoparaeki. ⁹Ichopineeki oshiyakawo kijokitatsiri, aririka raanaki, shinti raanaki, roshiyakari tariito ipoemaenkatziranki, tog tziriririri. ¹⁰Ishitha oshiyakawo ishitha kitoniro, eenitatsi ichee. Aririka ikentakiri atziri, osheki ikemaatsitaperotyaari, tema iroñaaka ikaate apawakooni kashiri ishineteetziri ikentakiri atziripaeni. ¹¹Eenitatsi iwinkatharite tsitsiripaeni: rirotaki ronampiri Tajorentsi aminakaantzirori antawo omoona. Iita iñaaniki joriyo Awaatoni; omaanta iñaaniki kireeshiyajatzii iita Aporyooni. Akantziri añaaneki aari: Thonkantaneri.

¹²Aritaki ikantakari riraga jewateentsiri owashironkagaeyakiririni kipatsijatzipaeni. Omaanta tekiraata eenitatsi apite yotapaenchari.

¹³Roajatzi itziwootantaka riraga kaatapaentsiri seis-tapaentsiri tziii, tziii, tziii; roojatzi nokemantakari paashini ñaawaetatsiri. Ari opoñaaka iñaani jaga itaapiinantaworiki kajankapaneri, riwetsikaetziri ooro. Ojeekimotakiri

ichopineekira Tajorentsi. ¹⁴Ikantziri tziwooteentsiri:

—Piyaate janta antawokiroña eni: rowaga iitachari Eyojaraate roeyowateri riraga 4 ronampiri Tajorentsi oyaakiriri janta. Aritaki monkaatapaaka kitejiri rowamaantyaariri atziripaeni.

¹⁵Ari riyataki, roeyowatziri ronampiripaeni, ikantziri: “Tema ikantzi Tajorentsi paerani: “Niyotakiro tsika okaate pithonkatagaantyaariri atziripaeni. Niyotakiro tsika okaate omonkaantyaari ojarentsi, kashiri, kitejiri, eejatzi tsika ikaate oorya’”. Iroñaakaroña omonkaataka; rootaki powamaantyaariri. ¹⁶Riraga ronampiri reewateeyakirini oshekiperoña joraaropaeni, ikaateeyini 200.000.000. Niyotakiro, ikantakinari.

¹⁷Eejatzi noñeyakirini iyawayote. Ipashikachopineetawo kijotatsiri kiraatatsiri, oshiyakawo paamari, rowaga amorekaperotatsiri. Iito kawayopaeni oshiyakawo iitopaeni manitzi. Opoñaaka ipaanteki osheki paamari, eenitatsi kachaareenkatsiri osheki, eenitatsi amorekaperotatsiri. ¹⁸Rooteeyakini rowamagaanteeyakaririni oshekipero atziripaeni: rowaga paamari, kachaareenkatsiri, eejatzi jankaenkatsiri poñaachari ipaantekipaeni kawayo. ¹⁹Rootaki rowamaantariri kawayo atziri: ipaante eejatzi ishitha. Ro ishitha oshiyakariri maanki, eenitatsi iito, ratsikantakariri atziri.

²⁰Ari ijeekagaantaki atziri, omaanta tee ikenkithashireeyani: tee ikoyi raapatziyari Tajorentsi. Ikantani rantapiintziro kaari kameethatatsi, ipinkathatapiinteeyirini kamaari, eejatzi ipinkathatashiteeyawoni riwetsikayitzi-rini: oorotayitatsirini, peraatayitatsirini, paashini ashirotayitatsirini, mapitatsiri, inchatotayitatsirini, maawaeni. Iitajorentsitashitayitawoni, omaanta

tekatsi okantya amini, okemi, eejatzi tee anashita. ²¹Ikantani rowamaantzi, imatsitantzi, ishirontawo kaari rayi, ikoshitzi. Tee ikenkithashiriimaeta.

**Ronampiri Tajorentsi eejatzi
Iwaperite Tajorentsi owaanini**

10 ¹Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, shintsitaperotatsiri. Ipoñaaka jenokinta, oshonkakiri menkori, eenitatsi oye iitoki jeñokiini. Ipooni oshiyakari oorya, ipori oshiyakawo paamari. ²Roerikiro Iwaperite Tajorentsi, apineeryaachari. Iitzipero raatzikaatero inkaare, omaanta roori rampate raatzikero kipatsi.

³Shintsitzi ikaemapaaki, ikimitakari manitzi rajootziranki, joon, joon.

Roojatzi itacheronkawaantetawaki ikaataki 7, kimitaka tariito.

⁴Nokemantakariri ikimitaka itariitotana; rooteentsi nojankinatemi okaatzi ikantziri, omaanta nokemakiri ikantakina jenokijatzzi:

—Eero pikantziri paashinipaeni okaatzi ikantzirira tariitoteentsirira, pimanakotawakiro iroñaaka.

⁵Ari noñagaeri eejatzi ronampiri Tajorentsi, riraga aatzikirori inkaare eejatzi kipatsi: rowaankiro rakopero jenokinta, ⁶ikantzzi:

—Eenitatsi Tajorentsi añaaaperotatsiri, ikantani rañi, eero ikami. Riwetsikakiro jenoki eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini; riwetsikakiro kipatsi eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini; riwetsikakiro inkaare eejatzi maawaeni jeekanteeyaworini. Riyotzi rirori tee notheeya. Rooteentsi imonkaatero maawaeni okaatzi rantayitzirini.

⁷Roojatzi itziwootee riraga ronampiri Tajorentsi, riraga *siete*-tapaentsiri. Ari okoñaatapaaki manawitachari paerani: iroka riyoteeriri Tajorentsi aapatziyari-

rini paerani, kimitaka ikantzitakari riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi paeraniperoroña.

⁸Roojatzi nokemakiri eejatzi jenokijatzzi kenkithatakaakinari inkaaganki. Ikantana:

—Piyaate, paawakiro Iwaperite Tajorentsi roerikiri nonampiri aatzikirori inkaare eejatzi kipatsi.

⁹Roojatzi niyaatashitantakariri, nokantapaakiri:

—Pipenawo Iwaperite Tajorentsi. Ikantawakina:

—Ajaatya, payero, poyaawo; aririka powakyaawo, ari pikemakiro opochaatzi, kimitaka iyaa pitsi. Omaanta ari opiyashiryaamoonthatakimi.

¹⁰Ari naawakiro nakoki, nowakawo.

Nokemawakiro opochatawitapaaka.

Opochaawitaka nopaanteki kimitaka

iyaa pitsi, omaanta roojatzi

opiyamoonthantapaakina. ¹¹Roojatzi ikantakina:

—Iroñaaka eekiro piyaatayee pikenkithatakoyiterini rowashironkaeri Tajorentsi maawaeni antapiintzirori kaari kameethatatsi. Pikamanteri maawaeni paashinipaeni atziri: inashiyitacharini ipaantepaeni, inashitachari pinkatharipaeni, kipatsipaeni, maawaeni.

**Ikenkithatakotziri apite
kenkithatakaantatsiri**

11 ¹Roojatzi ipantakinawo Tajorentsi inchaki, oshiyawori kotzikiirontsi, roojatzi ikanantakina:

—Ajaa, iroka monkaamentotsika.

Piyaate iroñaaka pimonkaatakitero Tajorentsiipanko; eejatzi pimonkaatkitero itaapiinanteetawori kajankapaneri, eejatzi piyotakiteri tsikarika ikaateeyini maawaeni pinkathateeyanarini janta.

²Omaanta eerowa pimonkaatziro janta inkokironta: ikinapiintzinta kaari

yotatsiri Tajorentsi. Ikaataki 42 kashiri^b ikinayitanakini paashinijatzitatsiri atziri janta nonampiki: rowaga Jerojaree. Osheki rowashironkagaeyerini jeekatsiripaeni janta tema ari ikemaatsitakaa-kyaaari. ³Notyaanteri apite kenkithatako-tenani, nomatakaakiri ikenkithatapiinte ikaate 42 kashiri. Ikithaatakawo ontyaa-chari iwitzi kaawira, tema retakoshi-ryaakari anteeyirorini kaari kameethatatsiri. Ikantapiinteeyerini atziri: “Pikenkithashireyanakyaani. Pookaero kaari kameethatatsi pantziri, roojatzi paapatziyeeyarini Jesoshi, piyeekaeveni kameetha”.

⁴Ikenkithatakotzitarini paerani Jakariiyashini riraga apitetatsiri oshiyakaworika oriiwo. Eejatzi oshiyakaworika ijeekantari itamoreka-theeta jeekatsiri janta Awinkathariteki. Tema rirotaki pinkathariwenteeyiririni maawaeni atziri. ⁵Eenitatsirika kowawitachari rowashironkaerimi riraga apitetatsirira, apatziro ipoñaanakya roeyowanakiro paamari ipaanteki othonkaperoyerini, otagaeyanakirini maawaeni, pokirireei. ⁶Osheki imataka-gaeyerini Tajorentsi. Ikenkithatapiinte, omaanta ikowakirika eero opariyi inkani, eero ipariyakayiro, roojatzi ikaatantyaawori ikenkithate. Eejatzi, ikowakirika, ipeyeero iña iraantsi. Eejatzi ikowakirika, rowashironkaapiinteeyerini maawaeni jeekaeysirini, inashitayitacharini mantsiyarentsipaeini.

⁷Aririka imonkaatakiro ikenkithate, eejatzi ipoñaakya oomoki inthomaenta piratsitatsiri koweenkatatsiri rirori. Ikijapaeri kenkithatatsirini, ranaakotapaeri, rowamaapaeri, shemi. ⁸Romaryagaeyashitarini kamaeyatsirini janta Jerojareeki niyanki. Roshiyakaantakiro Tajorentsi Jerojareera, Jorooma eejatzi

Ejiipito; ro roshiyakanantawori, osheki rantapiinteeyironi jerojareejatzi kaari kameethatatsi. Tema aritaki ikentakoe-takiriri Jesoshi jaga. ⁹Okaate 3 kitejiri romaryagaeyaani nampitsiki niyanki, roojatzi itampatsikatanteeyarini oorya eejatzi. Maawaeni atziripaeni kipatsiki ramineeyerini kamayiteentsirini, inashitayitakyaani amineeyiririni: ipoñaayitakyaani paashinikipaeni nampitsi, inashitayitakyaani iñaanipaeni. Eero ishinetakaantziri ikitateeteri. ¹⁰Ikimoshirewenteeyanaki-rini maawaeni jeekaeysirini kipatsiki ikamakira riraga apite kamanantayitawitaworini iñaani Tajorentsi: ipashitawakagaeyakawoni oetarikapaeni. Ikanteeyeni:

—Thame akimoshireeyeni. Kamaki riraga kenkithatakowitaririni Tajorentsi: eero imateero roñaashirenkae eejatzi.

¹¹Omaanta ikaatapaaki tampatsika oorya itajonkaeri Tajorentsi, rowañaagaeyerini apite, ikatziyeeyanaani. Roojatzi ithaawanteeyantanakarini maawaeni ñeeyawakiririni. ¹²Roojatzi ikemantakari Tajorentsi, ishintsitakiro ipaante ikantzi:

—Pipokae jaka jenokika.

Ari riyateeyaneeni jenokinta, rojatekantaneeyawo menkori shipakiryaaperotatsiri; iñeeyawaerini maawaeni kijeeyawitakaririni. ¹³Roojatzi omoyekantanaka kipatsika, otyaagaantanaki pankotsipaeni. Ikamaeyakini atziri 7.000. Osheki ithaawaeyanakini paashinipaeni jeekagaanta-neentsiri roojatzi iñaaperoyantanakarini Tajorentsi, ikanteeyanakini:

—Tema osheki ipinkatharitzi Tajorentsi, itajorentsitaperotzi.

¹⁴Omonkaatapaaka apitetapaentsiri rowashironkagaeyakirini Tajorentsi

b 11.2 Iroka 42 kashiri omonkaataka 1.260 kitejiri.

atziripaeni. Omaanta iyotapaaka apaani, rowaga tres-tapaentsiri.

Itziwootaki weyantapaakawori

¹⁵Roojatzi itziwootantaka riraga paashini ronampiri Tajorentsi, riraga *siete*-tapaentsiri: tziii, tziii, tziii. Nokemaeyakirini jeekatsiripaeni jenokinta, ishintsywaantetakiro ipaante, ikanteeyini:

—Pikemaprote iroñaaka.

Tema iroñaakaroña ipinkathariwenteeyerini Awinkatharite maawaeni kipatsijatzi, ikaateri Rotyaantanewo ipinkathariwenteeveni, ikanteetateyeevani.

¹⁶Roojatzi riraga 24 aataperoteenchari apatziro ipoñaaka iwinkatharimentoki, roojatzi rotziwerowashiteeyantakaririni Tajorentsi: osheki ipinkathateeyakirini.

¹⁷Romampaawenteeyakarini, ikantzi: —Nopaasonkitemi Nowinkatharite, eerokapero Tajorentsi perotatsiri: osheki pishintsitaki, osheki pipinkatharitaki.

Tee pipaashinitzi, pikantani pitajorentsitaki.

Eejatzi pipinkatharitaperotaki, iroñaaka pipinkathariwenteeyerini maawaeni atziri;

eero pookaero, roojatzi pikantyaani. Rootaki nopaasonkitanteeyimirini.

¹⁸Ikijeeyawitakimini atziripaeni maawaeni kipatsi, omaanta iroñaakaroña monkaataka pipiya-teeyantyaarini.

Pipiriinteeyeerini kamaeyawiteencharini, maawaeni pikantakotantyaarini:

pipineeyerini maawaeni antzimirori pikowakagaeyakiririni, maawaeni kamanantayitzirorini piñaani, aapatziyeeyimirini, maawaeni.

Pipinkathateeyerini, pinkatharitawitacharini kipatsiki, kaari pinkatharitawitachani, maawaeni.

Kameetha pijeekakagaeyerini pinampiki.

Omaantakya riraga kijeeyawitakimirini, kaari kameethateeyatsini, powashironkagaeyerini, pookaeyerini rirori paamariki kaari tsiwakanitatsini.

¹⁹Roojatzi ashitaryaantanaka ipanko ijeekantari Tajorentsi janta jenokinta, noñaakiro inthomaenta oshiyawitawori tsiwoo, rowaga ojeekantari rojankinari Tajorentsi inthomaenta paerani. Tema ikashiyakaakariri irira ikenkithatagaeyerini joriyopaeni jaga. Eejatzi noñaakiro aamorenki, morek, morek; eejatzi ishintsitzi tariito, tyaaag, tyaaag, eejatzi omoyekanaka kipatsi, moye, moye; eejatzi opariyaperotaki osheki jiriniki, chekiriririri.

Tsinani eejatzi maankitatsiri

12 ¹Roojatzi koñaatziro noñaapero-takiro paashini. Noñaakiro apaani tsinani, kimitaka okithaatakawo oethaari oshipakiryaaki kimitaka oorya, aatzikakiri kashiri oetziki eejatzi amantheetakotakari 12 ompokiro oetoki. Tema notsikanatakawo noñiiri. ²Omotzitaki, rooteentsi otzimakote, atsikamoonthatakiro, okaemawaetaki: —¡Akayawee! ¡Akayawee, nokamaa-tyeewee!

³Romapokashitapaaka jenoki, ipokapaaki iwinkatharite kamaaripaeni roshiyapaakari antari maanki, kityonkamanthari. Okaatzi iito 7, eejatzi ichée 10. Ramanthetheyitakani iitokipaeni.

⁴Inoshikagaanantakarini ishitha osheki ompokiropaeni; ari rookapirothatziitakotakiri kipatsiki. Ikatziyapaaka janta ojeekakira tsinani, royaawentapaakawo otzimeri otomi, rowantawakyaariri.

⁵Roojatzi okoñaatantakari otomi, riraga pinkathariwentaperoeyeririni maawaeni atziri; tekatsi piyathatyaarini iinja.

Omaanta eentsitera raapithatanakiro Tajorentsi raanakiri jenokinta, ijeekakaapaakiri iwinkatharimentoki. ⁶Oshiyana tsinani janta okaanki-tyeenta tekatsinta atziri ipanko riwetsi-kakinironta Tajorentsi ojeekantyaari. Ari roejeekawakiro kameetha janta, okaatzi 42 kashiri.

Ikoshekawakaeyakani jenokijatzi janta jenokinta

⁷Eekiro niyaatzi koñaatziro noñaape-rotakiro. Noñaakiri ikoshekawakagae-yani janta jenokinta. Riraga Miyiiri, ikaateeyakirini paashinipaeni ronampiri Tajorentsi, ikoshekaeyakarini riraga Jatanaashi oshiyawentariri maanki eejatzi iyamaaritepaeni rirori; ikosheka-wakagaeyakani. ⁸Omaanta riraga maanki tee rotsinampaeri ronampiri-paeni Tajorentsi. Rootaki iroñaaka roemishitowantaariri jenokinta maanki eejatzi ikaateeyinira, iroñaaka Tajorentsi tee ikowaeyirini ipiyimotee-yaarini jenokinta riraga Jatanaashi eejatzi iyamaaritepaeni ijeekantyaari. ⁹Kyaaryo, rookaperoeyakirini riraga maanki iiteetziri Jatanaashi jaka kipatsiki, eejatzi maawaeni iyamaarite-paeni ikaatzi akakotayitawitaririni. Riraga maanki rirotaki amatawitakirori Eewa paerani. Rirotaki iwinkatharite kamaaripaeni. Osheki ramatawita-piinteeyakirini atziripaeni roojatzi iroñaaka.

¹⁰Roojatzi nokemantakari jenokijatzi, tacheronkawaanteri ipaante, ikantzi: “Iroñaaka rowawijaakotaperoeyakirini Tajorentsi neentsiteteeyakarini, itajonkakowenteeyakirini, ipinkathari-wenteeyakirini; eejatzi Itomi riraga Rotyaantanewo ipinkathariwenteeyaki-rini. Kameethataki.

Ikantani paerani ithawetakoeyaki-rini Jatanaashi, riraga maawaeni

kemijantzinkaripaeni, ikowa-piintawitaka rowashironkagaeye-rinimi, rootaki ikantani ithaweta-kotantariri kitejiriki, tsiteniriki janta Tajorentsi. Iroñaakakya eero imateero Jatanaashi eejatzi.

¹¹Irirapaeni raapatziyeyarini Jesoshi ikamawenteeyakironi kaari kameethatatsi rantakiri, rootaki imatantakawori raakowentawakiri tema ipinawentakiro Jesoshi riraa okaatzi rantakiri rowawijaa-kotanteeri. Tema roñaagakiri royaaperotziri Rowishate Tajorentsi. Tee ishiyapithatari atziri kowatsiri rowamayerimi: tema royaaperotakiri rirori.

¹²Iroñaaka akimoshireeyakini aakapaeni maawaeni jeekatsiri-paeni jaka jenokinta; akantyaani akimoshireperoeyanakini. Omaanta ashironkaamatsitemiini kipatsi eejatzi inkaare. Tema ijeekanaki Jatanaashi eejatzi iyamaarite jaga jaawikira iroñaaka. Rashironkaaperoeyana-kyaaeni maawaeni kipatsijatzi. Osheki ikijaperota Jatanaashi, riyotzi eero ojamanitzi ijeeki kipatsiki, osheki rowashironka-gaeyanakyaani jeekatsiripaeni jaga”.

Riraga maanki ikijakiro tsinani

¹³Ari rowariyeetakiri riraga maanki Jatanaashitatsiri kipatsiki jaka, osheki ikijapaakiro tsinani koñaatakiriri otomi.

¹⁴Omaanta itajonkakiro Tajorentsi otzimantakari oshiwanki apite, okimita-kawo ishiwanki antari pakitha. Roojatzi aapithatanakiri iwinkatharite kamaari-paeni, iyaataki inteena tekatsinta atziri ipanko, riwetsikakaantakironta Tajorentsi. Ari janta retakoetawakawo ipaetakiro owanawo, ikaataki 42 kashiri

ojeekaki janta. Tee imateero riraga Jatanaashi riyatashiteero janta.

¹⁵Roojatzi riraga maanki Jatanaashitsiri osheki roemishitowaatakiro iña ipaantekira. Ikowawita roonkakayawomi kipatsi opiinkantyaarimi tsinani. Ikowawita ithonkaeyeronimi.

¹⁶Omaanta ramitakotakiro ronampiri Tajorentsi, tema rirotki ashitaryaakinirori kipatsi okyaagantaneeyaari maawaeni iña kipatsiki. ¹⁷Eekiro riyaatatzi ikijanakiro tsinani. Tee imatziro roori, rootaki riyatashitantariri paashinipaeni eentsitepaeni: maawaeni riraga antziniriri Tajorentsi ikaminaakiriri, rowaga riyotaakiriri Jesoshi; tema ikowawita riraga Jatanaashi ithonkaeyeronimi riroripaeni.

¹⁸Roojatzi noñaakiri riraga Jatanaashi ikatziyapaaka ocheraaki inkaare antawo royeeri pokatsini.

**Koweenkatatsiri riyoyi
antawoki inkaare**

13 ¹Roojatzi nokatziyaka naaka Jowa impanekiki, janta othapyaaiki antawo inkaare. Eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri. Tema noñaakiri piratsitsiri koweenkatatsiri riyowapaakira inkaarekira. Eenitatsi ichee okaatzi 10, eejatzi eenitatsi iitopaeni okaatzi 7. Jaga icheekipaenira ramantheetakawo amanthereentsi, kimitawori rashi eewawenantatsiri. Eejatzi rojankinatakotaka iwaero iitokipaeni; omaanta tee okameethatzi, tema itheenkakiri Tajorentsi: iitawaetashitaka kimitaka rirotki inashitzinkari tajorentsi. ²Ari roshiyapaakari manitzi. Omaanta iitzi oshiyakawo iitzi maeni; eejatzi ipaante oshiyakariri ipaante chaanari. Ikantawakiri maanki:

—Iroñaaka nokowaki nomatakayemi, pikimitantenari: osheki pimatayitakironi, osheki pipinkatharitanaki, osheki pikantakaantayiterini paashinipaeni.

³Amashitaperowitaka kameetha iitoki apaani, naamaashitaka roowiteencha owamayerimi amashitakiriri. Rotsikanteeyanakarini maawaeni kipatsijatzi, ikanteeyini:

—¿Iitakakya kaari ikamanta? Ooo, paminerotya iito, ¿iitakakya kaari owamaantari?

Kyaaryo, etsiyatakotee, rootaki rotsikanteeyantaperotanakaririni riroripaeni eejatzi ipinkathatanakiri, royaatanakiri.

⁴Roojatzi ipinkathateeyakirini maanki, ikanteeyini:

—Piñaakiri, osheki imatakaakiri koweenkatatsiri.

Eejatzi ipinkathateeyakirini koweenkatatsiri, ikanteeyini:

—Piñaakiri, osheki ishintsinka, tekatsi materini ipiyatyaari.

⁵Roojatzi riraga maanki ikantziri koweenkatatsiri:

—Iroñaaka pikijanakiri Tajorentsi pipinkatharitaperotanaki.

Ari osheki rajagaaperotaka, osheki ikantzimatakiri Tajorentsi. Omaanta eero iñaashintsitziri irira inta ishinetakiri ikantzimatakiri 42 kashiri. ⁶Ari ikantzimatakiri rirori, ikantzimatakiro inampi, eejatzi ikantzimateeyakirini jeekatsiripaeni janta. ⁷Eejatzi ikantakiri maanki:

—Pikijeeyerini maawaeni aapatziyeyaririni Tajorentsi, powashironkagaeyerini. Eejatzi pipinkathariwenteeyerini jeekatsiripaeni kipatsikipaeni, paashinipayitziroori ipaante paeni.

⁸Aritaki ipinkathateeyerini maawaeni atziripaeni. Apatzirokya riraga aapatziyariri Jesoshi, eero ipinkathatzi. Aritaki, tekirani riwetsikironi kipatsi, riyotzitarakini Tajorentsi maawaeni aapatziyeyaririni. Aritaki rojankinatakironi iwaeropaeni iñaanamentoki rashi Jesoshi iiteetzi eejatzi Rowishate

Tajorentsi tema riyotzitayitakarini irira kamawenteeyeririni atziripaeni.

⁹Powakempitaperotawakyaawo

iroñaaka iroka nokanteeyakimirini.

¹⁰Ikantzi Jesoshi:

—Aapatziyanaripaeni, omawitya rooteentsi pikemaatsiperotatyta osheki, pishintsishiretaki apaniroeni, eekiro piyaatantatyaaari poyaataperotena naaka. Aririka ragaetemi eejatzi romonkyagaetemi: omonkyagamento-tsiki, eekiro piyaatatyee pishintsishiretaki eeroka apaniroeni. Ikowakirika rowamaemi, eekiro piyaatatyee pishintsishiretaki. ¡Naminakowentemi!

**Paashini koweenkatatsiri
riyowapaaki kipatsiki**

¹¹Roojatzi noñaakiri paashini piratsitatsiri koweenkatatsiri, ipoñaaka rirori kipatsiki inthomaenta. Ikimitawitakari owisha, eenitatsi ichée owaanini apite; ikoweenkatzi iñaawaetzit kimitaka riraga maanki Jatanaashitatsiri.

¹²Osheki ipinkatharitaki, ikimitakari paashini koweenkatatsiri, riraga amashiwitachari iitoki. Iitziri irira riraga apitetapaentsiri amitakotantaniri. Eejatzi ikanteeyirini maawaeni jeekatsiripaeni:

—Pipinkatheeyerinira riraga amashiwitachari iitoki.

Ari ipinkathateeyawakirini. ¹³Osheki itajonkantayitakini riraga apitetapaentsiri. Imatayitakironi kaari iñaapiinteyini asheninkapaeni. Iñeeyakirini atziri rowariyakiro paamari: opoñaaka jenokinta, roojatzi kipatsiki. ¹⁴Osheki imatayitakironi, rootaki ramatawiteeyantakaririni osheki atziri, ikimitakaantakiri rirotaki itajorentsite. Aririka itsipatakari riraga jewatziriri, osheki imatayitakironi. Eejatzi ikanteeyakirini atziri:

—Ajaatya, poshiyakaawenteeyenarini irika jewatakinari, irika ithatyaagaeta-

witakari apaani iitoki. Thatzik. ¡Pamina-teeteri! Tee ikamateetzi. Ichekawiitakarira pirotee.

¹⁵Ari ikemijantaperoeyakirini, riwetsikaeyakironi oshiyakaantsi. Okimitaka imatakaakiri Jatanaashi itajonkakiro, añaantakari, eejatzi oñaawaetantakari. Roojatzi ikanteeyakirini atziripaeni:

—Pipinkatheeyeroni iroka awetsikaeyakirini: rootaki atajorentsite.

Ari ipinkatheeyawitakawoni. Omaantakya maawaeni kaari pinkathatziro, rowamaakaanteeyakirini.

¹⁶Eejatzi rojataakotakaantakiri atziripaeni, maawaeni. Rojataakoeyakani rakoperoki, rooma aririka ipankaki, maawaeni: pinkathariteeyatsirini, kaari pinkatharitatsiripaeni, ashaaganteeyacharini, kaari ashaaganteeyachani; riraga ramananteetziri eejatzi riraga kaari ramananteetzi: rojataakoeyakani maawaeni. ¹⁷Ro rojataakoeyakiririni iwaero koweenkatatsiri, aamaashitya paashinipaeni rojataakoeyakirini inoomerote. Ikanteeyirini:

—Eerorika rojataakoeyani atziripaeni, eero noshinetziri ramanantayitani oetarikapaeni eejatzi eero noshinetziri ipimantayitani oetarikapaeni.

¹⁸Noyemijantzinkaritepaeni, okameethatzi iroñaaka pikenkithashiryakotero inoomerote koweenkatatsiri. Rootaki inoomerote atziri, tema okaataki 666. Eerokarika yotzinkari, ari piyotakiro oetarika oshiyakaawentachari.

**Jowa iñaakiri Rowishate
Tajorentsi eejatzi**

omampaawaetawenteeyaririni

14 ¹Eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiri riraga Jesoshi iiteetziri Rowishate Tajorentsi, ikatziyaka owinteniityeera ichopinee-kira Tajorentsi iitachari Shiyoo:

ojeekaki Shiyoo Jerojareeki. Ikaateeyakirini maawaeni aapatziyeyaririni, ojataakotacharipaeni ipankaki iwaerokira Rowishate eejatzi Iriri. Ikaateeyakini 144.000. ²Roojatzi nokemaeyirini eejatzi jenokijatzi, ishintsitzi ipaante; ikimitakawo antaworoña opareenkaari, eejatzi antawo ookathata. Riroteeyakini piyompiteeyirorini omampaakayaawori oshiyawori piyompirentsi. ³Eenitatsi janta Tajorentsi, janta ijekinta aataperoteencharipaeni eejatzi riraga 4 ronampiri omampaawaetapiintachari. Roojatzi romampaawaeteeyantanakawoni mampaantsi owakirari; okameethenkataki, omaanta tekatsi paashini materoni riyotero mampaantsi: apaniroeni riraga kaateentsiri 144.000 atziri owawijaakoeyeencharini. ⁴Irikapaeni tee ranteeyirini kaari kameethatatsi. Tema ikempoyaaka ikiteshiretzi, tema tee ishirontawo tsinani kaari rayi; inta ikantani royaateeyakirini Rowishate, tsikarika riyaaatayitakini. Apatziro ipinkathateeyakirini Tajorentsi eejatzi Rowishate. ⁵Tee itheeyeyani, eejatzi ikameethateeyakini, tee ranteeyeeroni kaari kameethatatsi.

**Rooteentsi rowashironkaeyerini
Tajorentsi kaari aapatziyari**

⁶Roojatzi noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, raayitanakini jeñokiinira. Ikenkithatakagaeyakirini maawaeni jeekatsiripaeni kipatsiki, tsikarika ojeekayitzi inampipaeni, eejatzi tsikarika okantayitarini ipaantepaeni. Ikamanteeyakirini tsika ikantyaari Tajorentsi rowawijaakoeyanteeyaaririni. Rootaki ikantapiinteeyiririni Tajorentsi maawaeni atziri paerani, tee ipashinitziro. ⁷Itacheronkawaantetzi ikantzi:
—Pipinkatheeyerini Tajorentsi, pikanteeyerini pisheninka: “Ikameetha-

taki Tajorentsi”. Pamine, rootzimateentsi omonkaatakya rowashironkaeyerini maawaeni kaari aapatziyeyaririni Tajorentsi. Pipinkathataperoyeerini: tema rirotaki wetsikirori jenoki eejatzi kipatsi, inkaarepaeni eejatzi ñaatenipaeni, maawaeni.

⁸Royaatanakiri paashini ronampiri Tajorentsi, ikantzi rirori:

—Paerani riraga jeekawitacharini Wawiroonyaki rantakaapiinteeyakirini paashinipaeni atziri kaari kameethatatsi, omaanta rootzimateentsi ithonkimaeyerini Tajorentsi wawiroonyajatzi. Ero imatakagaeyerini eejatzi oetarika paeni.

⁹Roojatzi royaateeri paashini ronampiri Tajorentsi eejatzi: riraga *tres*-tapaentsiri. Itacheronkawaantetapaakiri, ikantapaakiri rirori:

—Kyaaryoowa, pipinkathatzirikari riraga koweenkatatsiri, eejatzi rowaga oshiyakaantsi. Eejatzi pishinetarikari rojataakotemi pipankaki, eerorika pakoki. ¹⁰Aririka pipinkathateri koweenkatatsiri eejatzi pishinetyaririka rojataakotemi, ari ikijakimi Tajorentsi; ikijaperotemi, ero ikamintheemaetzimi. Pikemaatsitaperotakyaawo paamari otsipatakyaawo opane shimashiretatsiri tema rootaki tacheronkaetyaaperotatsiri. Tema iñeeyemini maawaeni ronampiri Tajorentsi, riraga kameethaperotatsiri, eejatzi riraga Rowishate rirori. ¹¹Pikanteetateyeyaani pikemaatsityaawo paamari; eero otsiwakanitzi, okantateyeyaani eekiro okachaareenkanakitye: kitejiriki, tsiteniriki, eero othonkanita. Aritaki ikemaatsiteeyawoni maawaeni pinkathatziriri koweenkatatsiri eejatzi oshiyakaantsi, eejatzi maawaeni ojataakoeyaworini iwaero. ¹²Rootaki riraga reentsitepaeni Tajorentsi okameethatzi eentsikiroeni

royaawentya imatantawori ikemijanta-perotziri okaatzi ikaminaakiriri Tajorentsi eejatzi ikyaa-yoo-weenantyaawori royaatantyaariri Jesoshi.

¹³Roojatzi nokemakiro eejatzi Ishire Tajorentsi janta jenokinta, okantakina: —Eenitatsi iroka pojankinateri:

“Ikimoshiretakayeri Tajorentsi maawaeni kamatsiripaeni, raapatziyakaririka Iwinkatharite, roojatzi ikamantakya. Kyaaryo, ikimoshiryaakaaperotyaari Tajorentsi, tema riyotziro maawaeni ranteeyakinirini kipatsiki. Iroñaaka ijeekakagaeyakirini kameetha, imakoryaakaaperoyeerini. Eejatzi ipinateri Tajorentsi tema ikyaa-yoo-wentziniri rantziniri irira ikowakaakiriri roojatzi ikamantakya”.

Noñaakiri ronampiri Tajorentsi rowamaatziiri atziri

¹⁴Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaakiri, tema noñaakiro menkori, okitamaamawotaperotaki. Eejatzi noñaakiri kimitakariri atziri, ijeekaki menkoriki. Ramantheetakawo wetsikachari ooro. Eejatzi roerikakiro oshiyawitawori jawiri tzipiro, othoyempitaperotaki, ithatzinkakotantyaawori raroosote jampateentsirira.

¹⁵Roojatzi noñaakiri paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaaka Tajorentsi pankoki. Itacheronkawaantetzi ikaemakotakiri riraga jeekatsiri menkoriki:

—Ikantzi Tajorentsi: “Monkaataka iroñaaka: poshiyakaantakiro pithatzinkakotero pankirentsi, ari pikantakiri iroñaaka powamaeri maawaeni kaari kameethatatsi jeekatsirika kipatsiki”.

¹⁶Riraga jeekawiteencharira menkoriki, ari ithatzinkakotakiro, thatzik, tema rowamagaeri maawaeni kaari kameethatatsiri.

¹⁷Roojatzi ipoñaantanaka paashini ronampiri Tajorentsi pankoki janta

jenokinta. Eejatzi ramaki rirori oshiyawitawori jawiri tzipiro. ¹⁸Eejatzi ipoñaaka paashini ronampiri Tajorentsi pankoki, tema rirotaiki aminawentzirori paamari janta itaapiintzironta kajankapaneri. Itacheronkawaantetzi ikaemakotakiri isheninka oerikirori ijawirite:

—Pimonkaatakayaawo jaawiki eejatzi eeroka, powamayeri atziripaeni kaari kameethatatsi kimitaka pipejirowanki otha oowa irakaant.

¹⁹Roojatzi kimitaka ipejantawori maawaeni oowapaeni janta kipatsiki, riraga ronampiri imonkaatakayaawo maawaeni kipatsi rowamaantyaariri atziripaeni kaari kameethatatsi. Intsi paete ipejeeyerini. Roojatzi ipiyoteyantakyaarini raatzikatzikaantyaariri. Kimitaka iroka ari okanta rowamaantyaariri Tajorentsi riraga kaari kameethatatsiri. Tema iroñaaka yomaatapaaka rowashironkaantyaariri Tajorentsi riroripaeni. ²⁰Ari raatzikatzikaateri janta owantsiki, tee ojeeki nampitsikira. Ari opoñaanakya osheki iraantsi raatzikatzikaatakirira, oonkana-kya kipatsiki; jenokyaatanaki, areetakawo ipaanteki kawayo. Othotyaanakiro iraantsi 300 kiroometero ojanthatzi.

Tajorentsi rotyaantakiri

7 ronampiri rowashironkagaeyerini atziri

15 ¹Roojatzi koñaatziro noñaaperotakiro paashini: tema noñaakiro janta jenokinta paashini awijatsini iinja, kaari añaapiintzi. Roñaagakinawo Tajorentsi maawaeni iroka ayotantyaaritsika okantyaari iinja. Osheki nokenkithashiryaakiro, osheki notsikanatawakawo. Noñaakiri 7 ronampiri Tajorentsi, owashironkagaeyeroteririni atziri. Riroteeyakini weyeeroni maawaeni owashironkayeririni atziri; omonkaata-

paakya ikijanakya Tajorentsi.

²Noñaakiro eejatzi inkaare koñaaganto, oshipakiryaaiki oshiyakawo otsipatawo paamari. Noñeeyakirini janta ikatziyee-yakani kaari pinkatheeyirini riraga koweenkatsiri, eenitatsi eejatzi roshiyakaantawo rirori; riroteeyakini maawaeni kaari ojataakotacha iwaero eejatzi inoomerote. Ari roerikaeyakironi kimitawitawori iwiwompiriki ipashitakariri Tajorentsi. ³Romampaawaeteeyakawoni kimitawitawori romampaani Moeseeshi, riraga antawaetziniririni Tajorentsi paerani. Tema romampaa-wenteeyakarini riraga Rowishate Tajorentsi. Iroka okantzi mampaantsi:

“Nowinkatharite, tema eeroka
Tajorentsi, osheki pimatayitaki-
roni.

Osheki pitajonkantayitakini,
notsikanatakawo pantayitakirini.
Okameethaperotayitakini pantayita-
kirini, tee pamatawitantzi.

Kyaaryo, pipinkathariwenteeyakiri-
rini jeekatsiripaeni maawaeni
nampitsikipaeni, pikantani.
Eejatzi maawaeni pantzi okamee-
thatzi.

⁴Tema, Nowinkatharite, okameetha-
tzi nopinkathateeyemini naaka-
paeni maawaeni jeekatsiripaeni
tsikarika.

Okameethatzi nokamanteeyerini
atziri: ‘Kameethari Tajorentsi’;
tema kyaaryo, pikameethataki.
Ipoñeeyanakyaani atziri maawaeni
nampitsikipaeni ipinkathatee-
yantemirini.

Tema riyoteeyanakini okameetha-
taki panteeyakirini”.

⁵Roojatzi naminanee eejatzi,
noñaakiro ashitaryaanaka ipankomawo
Tajorentsi, irona jeekatsirinta
jenokinta. Noñaaperotakiro janta
inthomaeperokinta ijeekinta rirori.

⁶Riyowanee Tajorentsi pankoki riraga 7
ronampiri, riraga owashironkagaeyape-
roteririni atziri. Ikithaateeyakawoni
kithaarentsi okitamaamawotaperotaki.
Ichopineeki eenitatsi oshiyawori
ishirikathakitari, riwetsikaetziro ooro.
Tema riyoyaakiri riraga Tajorentsi
riroripaeni rowashironkaeri atziripaeni.
⁷Eejatzi eenitatsi apaani ronampiri
omampaawaetapiintachari ipakoeyawa-
kirini paashini ronampiripaeni
apaanipaeni pajo. Iyeekitaki pajokipaeni
owaa, owashironkaantyaariri atziri.
Oshiyakaawentakiri ikijeri Tajorentsi
iinja theenkaeyiririni. Tema
ikantatyaani rañi rirori, eero ikamani-
tee. ⁸Kachaarenkatanaki Tajorentsi-
panko inthomaenta, ikantakaakawo
ipinkatharitzira eejatzi itajorenka.
Tekatsi ikanteetero ikyagaeyeroni,
roojatzi imonkaatantyaawori ronampiri
ikantakiriri Tajorentsi.

Tsika okantari tzimatsiri pajoki

16 ¹Roojatzi nokemakiro Ishire
Tajorentsi iñaawaetaki janta
ipankoki Tajorentsi. Itacheronkawaante-
tzi ikantziri riraga 7 ronampiri:
—Iroñaakarona piyaateeyeni
pijakotero kipatsiki rowaga 7 pajokitzi-
rira, rootaki oshiyakawori ikijaka
Tajorentsi.

²Roojatzi riyaaatantaka riraga jewata-
tsiri ronampiri. Ijakotakiro kipatsiki
owaa, roojatzi ijoeteeyantanakani
maawaeni ojataakoeyaworini iwaero
koweenkatsiri, eejatzi maawaeni
pinkathatzirori oshiyakaantsi. O, osheki
ijoetayitanakini; opathayitanakini,
ishitziyitanakini.

³Roojatzi riyaaataki apitetapaentsiri
ronampiri, ijakotziro owaa janta
antawokiroña inkaarepaeni. Opeyanaka,
okimitakawo riraani kamaentsirini.
Ikamaeyakini jeekaeyawitacharini

inkaareki: shimapaeni, omanipaeni, koshoshikopaeni, maawaeni.

⁴Roojatzi riyaataki *tres*-tapaentsiri ronampiri Tajorensi, ijakotziro pajokira janta enikipaeni eejatzi ñaatenikipaeni. Opeyeeyanakani iraantsi. ⁵Roojatzi ikantziri ronampiri Tajorensi riraga jewawentzirori iña:

—Tajorensi, osheki pikameethataki; pikantani piyeeki: paerani, roojatzi iroñaaka. Okameethataki powashironkagaeyerini maawaeni irintapaeni, iñaashiteeyaawoota; ⁶tema riroteeyakini owamagaeyiririni aapatziyeyimirini eejatzi kamanantayizirorini piñaani. Iroñaaka pipiyatakowentaari, powamagaeyakirini. Iñaashitawo rirori, tema riyoteeyakini rirotaiki owamaantatsiri.

⁷Eejatzi ijeeki paashini janta itaapiintzironta kajankapaneri. Ikantziri rirori:

—Kyaaryo, Nowinkatharite, eeroka Tajorensi matayitzirorini maawaeni. Tema okameethataki powashironkagaeyerini, ikemawakiroota: piyotakiro powashironkaawentzirori.

⁸Roojatzi riyaataki paashini ronampiri eejatzi, riraga *cuatro*-tapaentsiri. Ijakotziro pajokitzi rira janta ooryaaki, imatantakariri itagaeyakirini atziripaeni. ⁹Ari itagaeyakirini, roojatzi ikijatheeyantakaririni Tajorensi: riraga otyaantzirori owashironkagaeyiririni. Tee ikenkithashireeyani. Tee ikowaeyini rookaero kaari kameethatatsi rantayitzirini, eejatzi tee ikowaeyini ipinkattheeyerini Tajorensi.

¹⁰Roojatzi riraga apawakoonitapaentsiri ronampiri, ijakotziro pajokitzi rira janta iwinkatharimentoki koweenkatatsiri. Roojatzi otsitenitantanaka janta ipinkatharitzinta. Osheki oshinkotakiri atziri, tema osheki ikenkithashiryapiinteeyanakirini,

roojatzi ratsikanenetantanaka. ¹¹Eekiro riyaatatye ikijathateeyakirini Tajorensi, ikijawentawo ijoepaeni eejatzi maawaeni ikemaatsitayitakarini. Osheki ikantzimataki. Omaanta tee ikenkithashiryaani, tee ikowaeyini rookaero kaari kameethatatsi ranteeyakirini.

¹²Roojatzi riraga paashini ronampiri riraga *seis*-tapaentsiri ijakotziro iwajonekira janta antawokiroña eni oetachari Eyojaraate, roojatzi opiryaataperotantanaka. Iroñaaka tekatsi otzikaawakirini riraga pinkatharipaeni jewateeyiririni maawaeni ijoraarotepaeni. Ipoñeeyanakyani janta ikinapaenta oorya. Tema riyotzi Tajorensi ikowaki riraga jewawenantatsiripaeni nampitsikipaeni janta ikowaki ipoke ranantawakaantyaari joraaro rirori rootaki rowiryaatantakawori enini rawijantanakyaari kameetha.

¹³Roojatzi noñaakiri eejatzi riraga maanki, riraga koweenkatatsiri, eejatzi riraga amatawitantatsiri; tema irira ipoñeeyakani ipaantekipaeni 3 kamaari, roshiyapaakari pirinto. ¹⁴Kyaaryo, ikamaaritaperotaki; itajonkantajeempiyawawitaka, imatayitakirini kaari añaapiinteeyini. Riyaatashiteeyirini maawaeni pinkatharipaeni maawaeni kipatsi, rajaryagaeyakarini:

—Thame atsipatawakagaeyani, amitakotawakagaeyeeyani omanateeyerini maawaeni oyaateeyiririni Tajorensi, athonkaeyerini maawaeni.

Aririka ipokapae irira, riraga matzirori maawaeni, romanatawakagaeyeeyani riroripaeni. Ikemakoeyeroni maawaeni atziripaeni rantayitapaakirini Tajorensi. ¹⁵Ikantapaaki:

—Pamine, nokimitaka koshitantatsiri romapokiri rirori, eejatzi naari, nomapokaeyapaakimini. Tee piyoteeyini tsikarika okaate nopokanteeyaari. Nokimoshiretakagaeyerini maawaeni aamagaeyanarini, kimitaka ijaakitakitzi irirapaeni. Nokowaki ikameethateeyanakini, eero rantapiintziro

kaari kameethatatsi. Ikimitakaantya ikithaata kameetha, tekatsi ñaamerikiterini eero ipashiwenanta.

¹⁶Omaanta riraga kamaaripaeni ipiyoteeyakirini riraga maawaeni jewawenantatsiri eejatzi ijoraarotepaeni janta owinteniityeenta ikantziro ipaanteki joriiyo Arimakeroni.

¹⁷Roojatzi riraga ronampiri seis-tapaentsiri: riraga kaatapaentsiri ijakotziro iwajonekira janta tampyaaki, roojatzi nokemantakari jeekatsiri janta Tajorentsipankoki, jeekatsiri iwinkatharimentoki. Itacheronkawaantetaki, ikantaki: —Monkaatapaaka, aritapaaki.

¹⁸Roojatzi osheki aamorenki, morek, morek; roojatzi itonkantanaka tariito, toog, toog, tereei, tziiririri. Eejatzi antawo omoyekaka kipatsi. Tee añiitapiintawo kimityaawoni iroka, paeraninki roojatzi ironaaka. Antawo omoyekaka: moye, moye, moye. ¹⁹Roojatzi okotaantanaka nampitsikipaeni eejatzi maawaeni pankotsipaeni oparyaantanaka janta Wawirooniyaki, eejatzi maawaeni paashinipaeniki nampitsi, othonkaeyakani maawaeni, kaatapaaki. Ikenkithashiryaa-kiro Tajorentsi maawaeni ranteeyakinirini wawirooniyajatzi, rootaki ikijaperoyantakaririni, rowashironkaaperoyakirini.

²⁰Opeyeeyanakani maawaeni othampishaa-paeni; eejatzi otzishipaeni, opeyeeyanakani, peyaka. ²¹Ajaatya eejatzi opariyaki jiriniki, omaanta antawopero ini. Okaatzi otenataki 45 kiiro: tenaperotaki. Opoñaaka jenokinta, opariyaki atziriki, osheki othonkaeyakirini. Osheki ithaawanteeyakawoni rirori, roojatzi ikijathateeyantakaririni Tajorentsi.

Jowa ñaakiro antawo nampitsi Wawirooniya

17 ¹Roojatzi koñaatziro noñaapero-takiri ronampiri Tajorentsi oteyirori pajo inkaaganki, tema ipokashitakina ikantakina:

—Pipokanaki jaka: noñaayemiro tsika ikantakowenantaariri Tajorentsi rowaga anteeyiririni shiramparipaeni, jeekatsiri enikipaeni, eejatzi ñaatenikipaeni. Rowashironkayero. Tema oshiyakawo rowaga antawo nampitsi owaero Wawirooniya. ²Ranteeyakironi iwinkatharitepaeni paashinipaeni atziri. Iyotagaeyakirini maawaeni atziri rantapiintziro kaari rayi. Okimitakaa-kari oshinkitakaa-kari rootaki antakaantakariri oetarika okowakaari roori.

³Roojatzi raanakina janta okaankii-tyeenta tekatsinta atziri ipanko, eeniro janta oñaagakinawo Ishire Tajorentsi. Koñaatziro noñaapaakiro tsinani, okyaakotakari koweenkatatsiri, kityonkatatsiri: eenitatsi 7 iito, eenitatsi ichee 10. Rojataa-koetakirira maawaeni iwathaki: okantzimatziro Tajorentsi ojatakorentsira. ⁴Okithaatakawo tsinani kamoshinetatsiri eejatzi kityonkari. Rowaneenkatakaakawo ooro, eenitatsi mapipaeni shipakiriinkawo eejatzi inashita mapipaeni kitamaakiri. Oerikana-kitziro omirimento, riwetsikaetziri ooro; yeekitapaaki kaari kameethatayitatsini, oshiyakaawentziro antakagaeyirini atziri raapatziyashitawo riwetsikani atziri eejatzi iyotagaeyirini imayempitantzi. ⁵Ojataakotaka opankaki: eenitatsi okantakotziri, omaanta tekira okoñaaperotzi. Okantzi ojankinatakaga: “Antawopero Wawirooniya, tema iyotagaeyironi tsinanipaeni omatakayitarini kaari ayi. Eejatzi iyotagaeyiririni osheki atziri raapatziyashitawo riwetsikashitayitarini eejatzi rantero oetarika kaari kameethatayitatsirini”. ⁶Roojatzi niyotakiro kimitaka oshinkitaka tsinani. Ro oshinkitakari riraani aapatziyawitaririni Jesoshi owamagaeyakiririni.

Osheki notsikanatanakawo, namina-perotakiro, joreririri. ⁷Omaanta rojampitana riraga ronampiri Tajorentsi:

—¿Itakakya potsikanatantanakawori? Nokamantemiro kaari piyotzitziro, eejatzi nokamantemi kaari piyotzitziri riraga koweenkatatsiri okyaakotakari. ⁸Ijeekawitani riraganki, tee añiiri iroñaaka, tema ijeeki omooki inthomaenta, jatatsiri jantoo. Iinja ragaeri eejatzi Tajorentsi, rotyaanantyaariri paamariki kaari tsiwakanitatsini: janta ikanteetatyeyyaani rashironkaya. Ijeekawitani, ipeyaka, ijeekae eejatzi; aririka iñeeyawakirini theenkaeyatsirini, rotsikanatawakawoni. Paerani, owakira riwetsikakiro Tajorentsi kipatsi, rojankinatakiro iwaeropaeni maawaeni jatatsininta jenokinta, omaanta tee rojankinatziro iwaeropaeni riraga theenkantatsiri.

⁹Pamine, pikenkithashiryaperotero iroka noshiyakaantemiro piyotantyaawori: rowaga itopaeni okaatzi 7 oshiyakaawentziro 7 tonkaaripaeni ojeekinta tsinani. ¹⁰Eejatzi oshiyakaawentziri 7 jewawenantatsiripaeni. Ikamanaki apawakooni, ijeeki iroñaaka apaani, iinja ijeeki riraga kaatapaentsiri. Eero ojamanitzi ipinkathariwenante riraga kaatapaentsirira. ¹¹Riraga koweenkatatsiri kityonkari, rirotaki apaani pinkatharitawitachari nokantakimiri: “Ikamaki”. Omaanta ipiriintanee eejatzi, ipinkathariwenantee eejatzi riraga *ocho*-tapaentsiri, roojatzi rotyaanantakyaari Tajorentsi paamariki kaari tsiwakanitatsini.

¹²Eejatzi rowaga 10 ichee piñeeyakirini, oshiyakaantziri 10 paashinipaeni jewawenantatsiri iinja. Ikaateeyerini koweenkatatsiri, ipinkathariteeyawitanakyaani, eero ojamanitzi ipinkathariwenante. ¹³Ikimitawakagaeyeyyaani jewawenantatsiripaeni, ikanteeyerini koweenkatatsiri: “Nokenkithatakaaperoeyemini eerori, nanteeyemironi oetarika pikowakaagaeyenarini”.

¹⁴Roojatzi ikijeeyerini irirapaeni Jesokirishito riraga Rowishate Tajorentsi, eejatzi oyaateeyiririni: romanateeyawityaarini, ikowaeawityaani ithonkaeyerinimi.

Omaanta ipiyeeyaarini Jesoshi, ithonkaeyerinirini rirori. Irira apintzi ikanta, tajorentsipe-rotatsiri, reewatawenteeyirini maawaeni jewatawentaritari atziri, reewatakagaeyirini maawaeni jewatakagaeyawitaririni atziripaeni. Riyoyagaeyakirini maawaeni aapatziyeeyaririni, ipaashinitakagaeyerini, ari kijokiro rowaeyaneerini rirori, maawaeni.

¹⁵Eejatzi ikantakina ronampiri Tajorentsi:

—Eejatzi piñaakiro enipaeni eejatzi ñaatenipaeni ojeekantari tsinani. Oshiyakaantakiri irowapaeni maawaeni atziripaeni, riraga jeekatsiripaeni tsikarika, tsikarika okantayitarini ipaantepaeni, maawaeni. ¹⁶Riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga 10 jewawenantatsiripaeni ikijeeyakirini tsinani: rowaga matakaapiintariri kaari ayi. Rotziroreero maawaeni nampitsi, ikoshitero oetarika jeekatsirira, itayero maawaeni pankotsi. Eero ojeekaneentzi oetarika kameethatatsiri. ¹⁷Riraga Tajorentsi ikenkithashiryakayaari ikijeeyerini roori, imonkaatantyaawori okaatzi ikoyiri Tajorentsi. Rootaki ikananteeyarini riraga jewawenantatsiripaeni: “Thame apinkathateeyerini riraga koweenkatatsiri kityonkatatsiri, anteniri oetarikapaeni ikowakagaeyeerini”. Aritaki ikanteeyerorini iroka omonkaatantyaari ikoyiri Tajorentsi.

¹⁸Iroka tsinani piñaakiri oshiyakaantee-yakirini maawaeni jeekatsiripaeni nampitsikinta: riraga anaakoeyiririni paashinipaeni atziri ipinkatharitzi.

Aritaki ikantayitanani ronampiri Tajorentsi okaatzi okantakotya iñaayitzirini.

Itagaetakiro Wawirooniya

18 ¹Roojatzi koñaatziro noñaakiri. Tema noñaawakiri ipokapaaki paashini ronampiri Tajorentsi,

ipoñaanaka jenokinta. Osheki ipinkatharitapaaki, ishipakiryapaaki, ikitejitape-rotapaakiro kipatsi, rochookyaapaakina eejatzi nothaawantanakari. ²Itache-ronkawaantetapaaki ikaemapaaki:

“Rooteensi ithonkaeyani maawaeni jeekaeyawitacharini Wawirooni-yaki; osheki inashiwitani, osheki ipinkatharitawitani, rooteensi ithonkaeyani.

Irira jeekapaentsiri kamaaripaeni inampityaawo, eejatzi mamawoniro, thoowoniro, peyaripaeni, maawaeni. Roshieeyakawoni rowaga tsinani, matakaapiintariri kaari ayi.

³Tee okameethatawitani ojeeke, eejatzi iyotagaeyakirini maawaeni paashinipaeni atziri ikimiteeyantakaworini rirori.

Ranteeyakironi pinkatharipaeni; osheki raagaantaki riraga pimantzirori owetsikani, kyaaryo maawaeni rantayitakironi osheki kaari kameethatayitatsini. Tema amanantaperotaka osheki”.

⁴Roojatzi nokemakiro Ishire Tajorentsi janta jenokinta, okantzi:

“Aapatziyeeyaririni Jesoshi pishitowaeyaneeni, rowaga nampitsiki: pikimitawokari, pantzirokari eerori kaari kameethatayitatsini antziri roori. Pikaateeyironikari, nowashironkagaeyiminikari.

⁵Riyotzi Tajorentsi osheki rantapiintziro kaari kameethatatsi. Eekiro riyaatye ikenkithashiryakotero okaatzi rantziri, eejatzi royaakotziro kitejiri rowashironkaeri. Rooteensi monkaatapaaka. Intsipaete rowashironkagaeri”.

⁶Roojatzi ikantziri apaani ronampiri Tajorentsi inashiyitacharinipaeni: “Paerani osheki owashironkagaeyakirini paashinipaeni roori, iroñaaka pipiyeeyaawoni, eekiro

piyaateeyatyeeni powashironkaeperoeyerini. Tee okameethatzi anteeyakirini.

⁷⁻⁸Iroka tsinani okenkithashiryaka osheki okameethaperotaki roori. Tekatsi kimityaawoni. Osheki amanantakiro oethaari rooperori eejatzi othatanepaeni owaneenkayitanyaarini”.

Ajagaakawo ajankaneki okantzi: “Tema naaka kimitawori jewewantatsiri. Osheki nokimoshiretaka. Eero netakotzimaetawo. Eekiro niyaatatye niweshiryawentyaawo”.

“Rootaki iroñaaka powashironkaantyaawori kameetha. Ari aashitakyaawopa otashe; pimantsiyataakakiro; pikemaatsitakakyaawo katsiri; ari picheraajagaakitaneeki eejatzi ari pomiraakiro.

¡Omapokapaakya pitaya! Tema ishintsiperotaki Tajorentsi riraga kantakotantatsiri. Rootaki ikantakotziri ronampiri Tajorentsi”.

⁹Riraga pinkatharipaeni antayitziro-rini kaari kameethatatsi eejatzi ithonkashitakawo tsinani iyorikite, iñeeyeroni otaaya, eejatzi iñeeyerori owachaarite; roojatzi riraakoeyaantyaawoni, rowashiretakotyaawo. ¹⁰Inteena ikatziyeeyanakani; ithaawaeyanakani, raamaashitya rowashironkagaeyironi Tajorentsi rirori. Ikanteeyeni:

“O, wawirooniyajatzi, pashironkagaeyakaniwee. O, antawo pinampi, osheki pikaateeyawitani jeekaeyawitacharini.

Romapokapaakimi Tajorentsi, intsipaete ithonkaeyakimini, maawaeni”.

¹¹Ari riraakoeyakimini pimanteeyatsirini maawaeni kipatsi, rowashiretakoyakimini. Paerani osheki piñaawenashiryagaeyawitawoni oetarikapaeni ipayitawitziimirini,

omaanta eero iroñaaka pamanantee eejatzi.
¹²Tekatsi ikantya ipimantemiro ooro, piraata, shipakiryatsiri mapi, kitamaakiri mapi, riino kitamaari, kityonkamawori, jentamawori, kiraamawori. Tekatsi ikantya ipimantemiro taawirakota inchato kajanka-kotari, ajawaka raeki kitamaacheekiri riwetsikaetziro oetarika kameetha, pinatachari inchato riwetsikaetziri oetarika, kijotayitatsirini, pinatachari mapi. ¹³Eejatzi tekatsi ikantya ipimantemiro majankapaneri eejatzi pochapaneri, tsipataapaneta-chari rowari, kajankapaneri, kajankaayitatsirini, awishoowaantsi oowa, oyeenka oriwo, opane teriiko, teriikopaeni, waakapaeni, owishapaeni, kawayopaeni, shiyakomentotsipaeni, eejatzi atziripaeni; kyaaryo, ipimantayitirini atziri.

¹⁴Ikanteete:

“Eero powawo eejatzi chochoki pinintawitari; tee okowanee pipaante owaneeya; paerani eeniro powaneenkatawitani. ¿Tsika pimaathaaganki kityonkamaworiranki iroñaaka? Tekatsi, taaka. ¿Arima pamanante paashini? Eero. Thonkakimi eeroka”.

¹⁵Riraga pimantapiintawitaworini maawaeni iroka owaagawontsi raantapiintawitaririni osheki koriki; omaanta iroñaaka ikatziyeeyanakini inteena, ithaawaeyanakini, raamaashitya eejatzi rowashironkagaeyerini Tajorentsi rirori. Riraanakya eejatzi ishenkatanakya. ¹⁶Ikante:

“¡Ashironkaamatsitemiini, wawirooniyajatzi!

Pashironkaakawee. Antawo naawita pinampi, osheki pikaatawitani jeekaeyawitacharini. Pikithaateeyawitakawoni riino jentamawori, kityonkaniromawori, eejatzi kiraamawori, powaneenkaeyawitawoni ooro, mapi shipakiryatsiri, eejatzi kitamaakiri mapi.

¹⁷Romapokakimi Tajorentsi, ithonkitakimiro maawaeni, thonkapaaka”.

Eejatzi maawaeni marineero eejatzi ashiteeyaworini pitotsi aapiintzirori owaagawontsi ikatziyakoeyakyaani ipitoki inteena. ¹⁸Inteena raminakoeyeroni owachaarite, teyariririri, roojatzi riragaeyantanakyaani. Ikanteeyeni: “O, okameethatawitani nampitsinta, tekatsi kimityaawoni”.

¹⁹Osheki rowashireteeyanakyaani, rootaki imaeritantanakyaari eejatzi roeyotantanakyaari iitoki. Osheki riraakoeyakyaawoni eejatzi rowashiretakotakyaawo, ikaemaeyanakini:

“¡Ashironkaamatsitemiini!

Pashironkagaeyatyeeyaaniwee wawirooniyajatzi, antawo naawita pinampi, osheki pikaateeyawitani. Osheki iyaatapiintzini antawo pitotsi janta, ipimantziro ashitawori osheki owaagawontsi, raantari osheki koriki.

Omaanta omapokanakya othonkanakya pinampi, maawaeni”.

Ikimoshireeyanakini aapatziyeyaririni Jesoshi

²⁰Roojatzi nokemakiri ronampiri Tajorentsi, ikanteetzi:

“Pikimoshireeyanakini, maawaeni jenokijatzi: aapatziyeyaririni Tajorentsi, rotyaantanewopaeni Jesokirishito, kamanantawitacharini, maawaeni.

Paerani osheki owashironkagaeyakimini, rootaki ipiyatakowenantakimiri Tajorentsi”.

²¹Roojatzi noñaakiri ronampiri Tajorentsi, shintsiperotatsiri. Raakiro antawo mapi, rookakiro antawokiroña inkaare, poog. Ikantzi:

“Nowiinkakiro mapi, peyaperotaka; tekatsi ñeroni eejatzi. Eejatzi

ikimiiteero Wawirooniya,
ithonkaeteero roori, thonkapaaka;
tekatsi ñeeroni eejatzi.

²² Eeniro akemapiintawitari chapinki
piyompiwaetawitacharini,
omampaawaeteeyawitacharini,
showitawaetawitacharini, tziwoo-
tawaetawitacharini; omaanta
iinja tekatsi kemaerini.

Eeniro naawita chapinki wetsikayi-
tawitaworini oetarikapaeni,
omaanta iroñaaka tekatsi.

Tee akemaeri iroñaaka toonkirori
rowaetari, tok, tok, tok.

²³ Ero otziwootaa eejatzi itziwoo-
mento;

eero ijeekae eejatzi aatsini iina.

Paerani riyotakoeyakirini riraga
pimantayitatsirini janta Wawiroo-
niyaki, osheki ipiyotakiri
iyorikite. Riraga jeekatsiripaeni
ramatawiteeyakirini jeekatsiri
paashinipaeniki kipatsi,

²⁴ eejatzi rowamaakaanteeyakirini
maawaeni kamanantayitzirorini
iñaani Tajorentsi, eejatzi
maawaeni aapatziyaririni
Tajorentsi, eejatzi paashinipaeni
owamagaetsiri jaka kipatsiki;
rootaki ithonkanteeyemirini
Tajorentsi maawaeni eerokapaeni
wawirooniyajatzi”.

19 ¹Roojatzi eekiro niyaatatzi
koñaatziro noñaaperotakiro.
Tema nokemaeyakirini oshekiniroña
jenokijatzi, ishintsitzi romampaawae-
teeyani:

“Ariwee, ikameethaperotaki Tajorentsi:
rirotaki owawijaakoeyerini.

Thame apinkathataperoyerini,
tema itajorentsiperotaki.

² Okameethataki rowashironkaero
matakaapiintariri kaari ayi,
riyotakiro rantayitzirini, tekatsi
ikompityaawo.

Osheki iyotagaeyakirini paashini-
paeni atziri imatayitzirini kaari
rayi, rootaki rowashironkaantaka-
wori; tema oñaashitakawowee
roori.

Eejatzi osheki owashironkagaeyaki-
rini aapatziyeeyaririni Jesoshi,
rootaki ipiyatakowenantakariri”.

³Roojatzi rapiiteeyeroni riroripaeni:
“¡Ikameethataki Tajorentsi!

Tema taaperotaka, okanteatyeey-
yaani okatziyeenkatanaki
kachaari, eero opeya”.

⁴Ari ijeekaki Tajorentsi janta iwinkathari-
mentoki. Rotziwerowashiteeyakarini riraga
24 aataperoteenchari eejatzi riraga 4
ronampiri omampaawaetapiintachari
osheki ipinkathateeyakirini. Ikanteeyini:

“¡Aritaki okantyaari! ¡Apinkathateey-
yirini Tajorentsi, tema ikamee-
thaperotaki!”

⁵Roojatzi nokemakiro Ishire Tajorentsi,
opoñaaka okaakini Tajorentsiki, okantzi
roori:

“Maawaeni antawaeteeyiniririni
Tajorentsi piñaaperoyerini
iroñaaka, eejatzi pipinkathateeye-
rini.

Pinkatharipaeni, piñaaperoyerini;
eejatzi eeroka, maawaeni kaari
pinkatharitawitachari, piñaape-
royerini eerori eejatzi”.

⁶Roojatzi nokemaeyakirini osheki
jenokijatzi, itacheronkawaantetzi iñaawae-
teeyini, ikimiteeyakawoni osheki
opareenkaayi antawaatatsiri eejatzi
ikimiteeyakarini antari tariito. Ikanteeyini:

“¡Maawaeni atziri, thame añaaperote-
teri Jeyowaa!

Tema ikameethaperotaki irira: tema
ipinkathariwenteeyakaeni
Awinkatharite, osheki itajorenka.

⁷ Thame aweshiryaawenteeyaarini,
akimoshirewenteeyerini
maawaeni.

Thame apinkathateeyirini
maawaeni.
Iroñaaka omonkaataka kitejiri
raantyaawori Rowishate
Tajorentsi iina. ¡Pamine sha!
Tema wetsikaka roori kameethaa-
nikitaki tema iñaakiro rirori
ayeroni okameethataki.

⁸ Okithaatakawo riinomawo
kameethari, jentamawori,
kitamaaperotatsiri; tee okipatsi-
neentzi, kiteri. Tema ipashita-
kawo Tajorentsi.

Rowaga riinomawo kameethari
roshiyakaawentakae Tajorentsi
iñaakae akameethatzi tema
aakapaeni reentsite rirori
anteeyakironi kameethatayitatsi-
rini ikowakaakaeri”.

⁹ Roojatzi ikantakina ronampiri
Tajorentsi:
—Pojanatero iroka: “Rooteentsi
raye Rowishate Tajorentsi iina. Tema
ikaemaeyerini osheki atziri rakiyoteeye-
rini. Okameethatzirikami maawaeni
atziri ikowakimi rakiyoteeyerinimi
rootaki raapatziyeeyantyaaririni
riroripaeni. Omaanta apatziro ikaemeri
riraga aapatziyariri riraga ayirorira.
Ikimoshirewentero riroripaeni”.

Roojatzi ikantakina:
—Iroka nokamantakimiri, rootaki
ikantaperotakinari Tajorentsi.
Kyaaryooperotatsiri ini.

¹⁰ Ari notziwerowashitawitakari
ronampiri, nopinkathaterimi, omaanta
ikantakina:
—Eero pipinkathatana. Tema akimita-
wakagaeyakani: naari, eejatzi eerori,
eejatzi maawaeni piyemijantzinkarite
kenkithatakotapiintziriri Jesoshi. Aritaki
akimitawakagaeyakani anteeyinirini
ikowakagaeyakaerini. Eero pipinkatha-
tana, omaantakya riraga Tajorentsi
pipinkathate.

Riraga kenkithatakotziriri Tajorentsi,
riroteeyakini kenkithatakotziriri eejatzi
Jesoshi.

**Riraga kyaakotariri kawayo
kitamaari. Romanatawakagaeyakani
janta Arimakirooni**

¹¹ Roojatzi koñaatziro noñaakiri eejatzi:
tema noñaakiro jenokinta inthomaenta,
eejatzi noñaakiri kawayo kitamaaperota-
tsiri. Noñaakiri Jesoshi ikyaakotakari,
iiteetziri: Monkaatzirori Okaatzi Ikantziri;
eejatzi iiteetziri: Kyaaryooperotatsiri.
Ikameethataki: tee rowashironkashitari
atziri, tee rowamaashitari. Riyotzi oetarika
rantziri, tee ikijashitari. ¹² Roki okimita-
kawo paamari amoreki, ramantheetakawo
osheki amantheerentsi. Rojataakotaka
ipankaki iwaero, omaanta tekatsi yoteroni;
apaniroeni riyotziro rirori. ¹³ Otsikirijako-
teetakiri imaathakira iraaantsiki; eejatzi
iiteetziri: Iyoperotakotakaaneeriri
Tajorentsi. ¹⁴ Rimpaeeteeyapaakirini osheki
joraaro jenokijatzi, ikyaakoeyakirini
kawayo, rirotsiki kitamaari eejatzi;
ikitheeyawoni riinomawo kameethari,
okitamaamawotaperotaki, tee opitsitzi.
¹⁵ Ojeeki ipaanteki jewateeyiririni ithatya-
mento, thoyempitaperotatsiri
ipejeeyantyaaririni kaari pinkatheeyiririni.
Ipinkathariwentaperoeyerini, eerowa
ikaminthayiri eechonkiini. Riraga
wetsikirori awishoowaantsi oowa
rawishoowantakawori owaa. Aritaki
ikimitakiriri riraga kyaakotakariri kitamaa-
perotatsiri raatzikaperoeyakirini atziri,
riyoteeyantyaarini rirori ikijaperoeyakirini
Tajorentsi, riraga Shintsitaperotatsiri.
¹⁶ Ojankinataka iithaariki jewateeyiririni,
eejatzi iporiki, okantzi: “Irira pinkathari-
wenteeyiririni maawaeni jewawenantatsiri-
paeni, anaakoeyeririni maawaeni
jeekakaanteeyantatsirini”.

¹⁷ Roojatzi noñaakiri apaani ronampiri
Tajorentsi katziyeenchari ooryaaki.

Itacheronkawaantetaki ikaemaeyakirini maawaeni tzijopaeni:

—Pipeke, powaeyani. Powaeyaarini iwatha ipaeyemirini Tajorentsi; eenitatsi osheki powaeyaarini. ¹⁸Poyaari iwatha pinkathari, iwatha kapitaanotatsiri, iwatha shirampariperotatsiri, iwatha kawayo eejatzi riraga kyaakowitariri. Poyaari iwatha maawaeni atziri: pimantaarewo eejatzi amanantawitariri, pinkatharitatsiri eejatzi kaari pinkatharitatsi.

¹⁹⁻²⁰Roojatzi noñeyakirini riraga koweenkatatsiri eejatzi maawaeni riraga pinkatharipaeni kipatsiki, ipiyoteeyakirini ijoraarotepaeni, maawaeni. Eejatzi royaatakiri koweenkatatsiri riraga atziri, kantawitachari: “Nokamantemi tsika ikantari Tajorentsi”. Osheki itajorentsi-jeempiyawitakani, ramatawiteeyantakaririni kaari aapatziyeyaririni Tajorentsi ipinkathataneeri riraga koweenkatatsiri eejatzi roshiyakaawero. Rojataakoeyakani ipankaki riraga kaari aapatziyariri Jesoshi. Ari riyatashiteeyawitakarini romanateeyerinimi riraga kyaakotakariri iyawayote eejatzi joraaropaeni rirori. Omaanta raawakiri apite: riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga amatawitantatsiri. Rookakiri janta antawoki inkaare, eeniro rañi. Tema rootaki paamariki kaari tsiwakanitatsini.

²¹Omaanta paashinipaeni, ipejeeyakirini riraga kyaakotachari, ipejeeyakirini maawaeni, thatzik, thatzik. Ro ipejantakariri ithatyaamento ipaantekira. Ari rowaeyakawoni tzijopaeni iwatha, ikemaperotakawo.

Ikenkithatakotziro 1000 ojarentsi

20 ¹Roojatzi eekiro niyaatatzi koñaatziro noñaaperotakiro. Tema noñaawakiri rayiitapaaki paashini ronampiri Tajorentsi, ipoñaanaka jenokinta. Roerikiro iyaawiryantawori

omoo kipatsi, jatatsiri jantoo. Eejatzi ramapaakiro antawo kareenatha.

²Raapaakiri riraga maanki, jeekitachari paerani. Rirotaki kamaari riraga iwinkatharite maawaeni paashinipaeni kamaari. Tema iiteetziri Jatanaashi. Ari roojotaperotapaakiri kareenathaki, shirik, shirik; okaataki 1000 ojarentsi roojoryaakotanteeyaririni eejatzi iinja. Tema ojamaniperotaki ramatawitakiri irira atziripaeni. ³Roojatzi rookakiri omooki, rashitakotakiri, riyawitakotakiri. Tekatsi ikanteeya eejatzi ramatawiteeyeerini atziripaeni, okaataki 1000 ojarentsi. Omaanta roojatzi riyowanee, eero ojamaniperotzi ramatawitantee eejatzi.

⁴Roojatzi noñeyakirini osheki jeekatsiripaeni iwinkatharimentokipaeni: riyoteeyakini ikantziri Tajorentsi: “Pikantakowenteeyerini maawaeni atziri”. Paerani tee ipinkathateeyirini riraga koweenkatatsiri eejatzi roshiyakaawero. Eejatzi tee rojatakota ipankaki eejatzi rakoki iwaero koweenkatatsiri. Ikenkithatakoeyakirini Jesoshi eejatzi riyotaanteeyironi iñaani Tajorentsi, rootaki ipejanteetakariri ikentsiki. Iroñaaka ipiriinteeyaneerini Tajorentsi, ikaateeyerini Jesokirishito okaataki 1000 ojarentsi ipinkathariwenteeyeni. ⁵Irika itanaawori ipiriintanaa; omaanta tekira ipiriinteeyaneeni paashinipaeni. Aririka awijanaki 1000 ojarentsi, ari ipiriinteeyaneeni riroripaeni.

⁶Osheki ikimoshireeyanakini riraga jewataperoyatsirini ipiriinteeyaneeni: rowameethaperoteri Tajorentsi. Riyotanaki eero riyaatzi paamariki kaari tsiwakanitatsini, omaanta ipinkatheeyerini Tajorentsi eejatzi Jesokirishito eejatzi rantawaetenirikiimitaka ñaanakowenantatsiri. Tema okaataki 1000 ojarentsi ikaateeyerini ipinkathariteeyanakini.

Ikaatantyaawori romanatawakaya

⁷Aririka omonkaatapaakya 1000 ojarentsi, ari rashitaryaakoteetakiri Jatanaashi, roemishitowaeteeri eejatzi. ⁸Roojatzi riyaaanaki rirori maawaeni nampitsikipaeni, ithotyaanakiro kipatsi, ramatawiteeyerini maawaeni atziri ipiyoteeyantyaaririni jeekatsiripaeni romanatanteeyaaririni aapatziyeeyaririni Jesoshi. Ikanteetziri riraga oyaateeyiririni Jatanaashi: Kogo, eejatzi Makogo. Ikaateeyanakini osheki kameetha. Okimitaka tee amatziro ayotero tsika okaatzi opane impaneki, eejatzi eero amatziro ayotero tsikarika ikaateeyini riroripaeni. ⁹Ikineeyanakini janta opankaeteetziinta, rinkiteeyanakirini maawaeni aapatziyeeyaririni Jesoshi, aritaki itapoteeyapaakawoni Jerojaree: rowaga nampitsi aninteeyakironi. Romanateeyapaakirininini aapatziyeeyaririni, omaanta omapokanakya opoñaanakya jenokinta antawo paamari, othonkaeyapaerini; otagaeya-paakirini, pomeeii. ¹⁰Roojatzi ragaeteri iwinkatharite kamaaripaeni, riraga amatawiteeyiririni atziri, rookanteeyaariri janta antawoki inkaare. Tema paamariki kaari tsiwakanitatsini. Janta ikaateeyerini riraga koweenkatatsiri eejatzi riraga amatawitantatsiri, kantawitachari: “Nokenkithatakotziri Tajorentsi”. Ari osheki ikemaatsiteeyawoni: kitejiriki, tsiteniriki; ikanteeta-tyeeyaani.

Iñaakiro janta kitamaawoki jeekamentotsiki

¹¹Roojatzi noñaakiro antawo iwinkatharimento, okitamaamawotaki; eejatzi noñaakiri riraga Tajorentsi riraga jeekantawori. Opeyaperotanaka kipatsi eejatzi jenoki, peyanaka. ¹²⁻¹⁵Eejatzi noñaakiri maawaeni piinkaeyawitacha-

rini inkaareki. Ipiriinteeyanaani tsitsiya-witeenchari eejatzi maawaeni jateeya-tsirini jaawiki. Kyaaryo, noñeeyakirini: pinkatharitawitacharini eejatzi kaari pinkatharitawitachani, ikatziyimoteeyakawoni iwinkatharimento Tajorentsi. Roojatzi roepithokakiro paajinapaeni osheki Iwaperite rirori. Ojankineeyakani jankinarentsipaeni maawaeni ranteeyinirini atziripaeni. Aririka rantaneentero eechonkiini kaari kameethatatsi ari omawitya rotyaanteri rirori irira janta paamariki kaari tsiwakanitatsiri eero ikemaatsitaperotawo katsiri. Omaanta riraga antzirori osheki kaari kameethatatsi osheki ikemaatsitaperotyaawo katsiri. Eenitatsi paashini iñaanamento rashi rirori eejatzi, roepithokakiro paajinapaeni ojankinataka iwaeropaeni maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Riraga kaari jankinatakotacha rookaeteri janta antawoki paamari: janta rookaeri Tajorentsi maawaeni theenkantatsiri eejatzi maawaeni kamaari. Iiteetziro paamari Inampi Ashironkaaperotachari: riraga kaari ñaayiterini Tajorentsi. Oshekipero ikemaatsiperotakawo katsiri janta ikowaki ikamae omaanta tee imatziro, eekiro riyaatatzi ikemaatsitaperotyaawo.

Ikenkithatakotakiro Jerojaree owakirari

21 ¹Roojatzi koñaatziro noñaakiri: tema noñaakiro paashini jenoki eejatzi paashini kipatsi, owakirari. Aritaki opeyaperotanaka rowaga itakawori, eejatzi opeyaka inkaare, tekatsikya iroñaaka. ²Eejatzi noñaakiro rowaga Jerojaree owakirari, rowaga kameethaperotatsiri inampi Tajorentsi; opoñaanaka jenokinta, ayiitapaaki kipatsiki. Osheki owaneenkayitakani, okimitakawo tsinani, rootentsirika aye oemi, owaneenkataka. ³Nokemakiri

jenokijatzi, jeekatsiri okaakini iwinkatharimentoki Tajorensi. Itacheronka-waantetzi, ikantzi:

—Pamineeyeni: riyataki Tajorensi jaawiki ijeekimoeyerini atziri. Kijokiro rowaeyerini, isheninkaeyantyaririni. Eero rookaeyirini. Riroripaeni ipinkathateri apatziro rirori. ⁴Riweshi-ryaakagaeyarini, eero ishinetziri atziri riragaeyeyani eejatzi; eero ikamaeyeni. Eero riraakotaari eejatzi kamaentsirini, eero ishenkataa, eero ikemaatsitaawo oetarikapaeni. Aritaki othonkyaari maawaeni irokapaeni. Tekatsi.

⁵Roojatzi ikantzi Tajorensi:

—Pamine, nowakiratakagaero maawaeni.

Eejatzi ikantakina:

—Pojaninatero iroka: kyaaryootaki okaatzi nokantakimiri, tee namatawitzimi. Pimatero pameentyaawo.

⁶Eejatzi ikantakina:

—Monkaataka, nomatakiro. Naaka itakaantawori maawaeni, eejatzi naaka weyeeroni maawaeni. Iroñaaka eenitatsirika miritatsini, nopashityaari rireri iña owañaantatsiri; eero nokowakotziri: aritaki nopashiteeyarini maawaeni koetyeemoeyakaririni.

⁷Eekirorika riyaatatye ranteeyenawoni maawaeni nokowakagaeyiririni, nopaperoeyerini maawaeni koetyeemoyakaririni. Notajonkakowentapiinteeyerini, rootaki riyotantanari naaka rashi Pawa Tajorensi eejatzi neentsitetape-roeyaarini. ⁸Omaantakya riraga thaantzi, tema ari intsipaete ipakaankiro raapatziyari Tajorensi aririka opomeentsitzimotakyaari. Riroripaeni eejatzi riraga theenkantatsiri, antayitzirorini kaari kameethatayitatsini, owamaantatsiri atziri, mayempitzirori kaari rayi, matsitantatsiri, pinkathashitayitaworini riwetsikayitzirini atziri

iitajorensitashitari, eejatzi maawaeni amatawitantatsiri, nookaeyerini antawoki paamari kaari tsiwakanitatsini. Rootaki noshiyakaanantakariri rapiiteeya ikamaeyeni.

⁹Roojatzi ipokashitakina apaani ronampiri, riraga ikaateeyirini inkaaganki 7 oerikakirori iwajoni yeekitawitachari owaa owashironkagae-yakiririni atziri. Ikantakina:

—Pipeke, noñaayemiro owakira aatsiri oemi: rootaki iina Rowishate Tajorensi.

¹⁰Itentashiretanakina janta antawope-roki otzishi, roñaagapaakinawo Jerojaree: rowaga kameethaperotatsiri nampitsi. Opoñaanaka Tajorensiki janta jenokinta, ayiitapaaki. ¹¹Ishipakiryakaakiro nampitsi, okimitaka shipakiryaperotatsiri mapi kimitaka ishiwanki shiyentzi chamaero. ¹²Eenitatsi nampitsiki otantotsi inkitzirori, jatatsiri jenoki. Eenitatsi otantotsi 12 omoopaeni okaatzi, ikyaantapiintawo nampitsi; eenitatsi janta 12 ronampiri Tajorensi shenteeyirorini. Ojankinataka omookipaeni apaani iwaero riraga 12 itomini Ishirayeeri. ¹³Okaatzi 3 omoopaeni janta ikinapaenta oorya, okaatzi eejatzi 3 omoopaeni janta itziroryaaneenta oorya, eejatzi ojeeki omerikikipaeni omoopaeni: eenitatsi 3 jakakiroka, eenitatsi 3 jantakironta. ¹⁴Ojeeki jaawiki antawo mapipaeni kaatatsiri 12, rowankitantawori osheninkapaeni mapi. Ojankinataka antawoki mapipaeni apaani iwaero riraga 12 rotyaantanewopaeni Rowishate Tajorensi.

¹⁵Ari roerikakiro ronampiri Tajorensi imonkaantawori nampitsi, riwetsikae-tziro ooro. Ari imonkaatakiro nampitsi eejatzi otantotsi, eejatzi omoo roori, ikyaanteeyapiintarini. ¹⁶Eenitatsi 4 otantotsi omonkaatawakagaeyakani

maawaeni. Eejatzi okimitaka jenoki omonkaatawakaaka. Okaataki 2.200 kiroometero maawaeni. ¹⁷Imonkaatakiro tsika okaatzi otontaperotaki. Tema okaataki 65 meetero. Ari nojankinataki-miro ikantakinari riraga ronampiri Tajorensi.

¹⁸Ro riwetsikantawori otantotsi mapi shipakiryayiperotatsirini, kimitawori ishiwanki shiyentzi chamaero. Omaanta roori nampitsi, ro riwetsikayitzirini ooro, omaanta okitetakiperotanee maawaeni. ¹⁹Jaga otantotsiki eeniro shipakiryaaitsiri rootaki kamaapookitatsiri antawo mapi shawitziinirira nokamantakotakiri inkaaganki. Owaneenkayitakawoni shipakiryayita-sirini mapi, pinataperotayitacharini: itanakawori eenitatsi kamaapookitatsiri kimitaka ishiwanki shiyentzi chamaero; apitetapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka cheetzi; rowaga *tres*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri kimitaka oteyaki tenteritoki; rowaga *cuatro*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri kamaapookitatsiri kimitaka chokiyo; ²⁰rowaga *cinco*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki thapatonkeerikitachari kitamaari eejatzi kimitaka maankicheetzi; rowaga *seis*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki kimitaka maankicheetzi; rowaga *siete*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka shimashiri; rowaga *ocho*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri kimitaka iithoki kenthori; rowaga *nueve*-tapaentsiri kimitaka paryaantzi irakaanto; rowaga *diez*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri kimitaka paryaantzi eeriki; rowaga *once*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka kenthoryaaniki; rowaga *doce*-tapaentsiri mapi shipakiryaaitsiri rootaki kamaapookitatsiri kimitaka

tsirapateya. Okaataki rinashitayitarini mapipaeni 12. ²¹Rowaga ashitakontsi janta ikyaapiinantaworikinta otantotsi riwetsikaetayitzirini mapi kitamaakiri. Ro riwetsikaetzi ashitakontsi apaani mapi. Eejatzi maawaeni awotsi janta nampitsiki riwetsikaetzi ooro, riyoshiitashitaka ooro, tekatsi itsipateero; eejatzi okitamaataperotaki.

²²Tee noñiuro nampitsiki ipanko Tajorensi ipinkathateyantaririni jeekatsiripaeni. Aritaki ithotyaaiki Rowishate nampitsi, aapatziyeeyakarini jeekatsiripaeni tsikarikapaeni. Tema rirotaki Awinkatharite matayitzirorini maawaeni. ²³Tee ijeeki oorya roorentanyaawori nampitsi, eejatzi tekatsi kashiri kitamashiteroni: tekatsi ikowaeyantyaririni. Tema ijeeki Tajorensi, osheki ishipakiri okitejitantari nampitsi. Eejatzi ikimita Rowishate, roorentakoeయాeni.

²⁴Roojatzi maawaeni atziri ikemijantaperotero okaatzi rametari atziri jaga owakirari Jerojaree, rowaga ikoyiri Tajorensi. Maawaeni jewawenantatsiri kipatsiki ipokapae jaga ipinkathateri Tajorensi eejatzi ipashiyitakyaarini oetarikapaeni kameethatatsiri. ²⁵Aaka-paeni joriyopaeni ametapiinteyakani ashitapiintziro anampi tsiteniriki, omaanta janta tee rashitapiintziro: tema okantani okitejitzi, tee otsitenitzimaeta. ²⁶Kyaaryo, ipokaeyakini maawaeni atziripaeni ipinkathateyagirini Tajorensi, ikanteeyini: “Tema ikameethataki Tajorensi”. Eejatzi ramayitakirini ipashityaariri pinaperotachari, rowaga owaneenkataka. ²⁷Eero okyaapae janta kaari kiteshiretayitatsirini oetarikapaeni. Eejatzi eero rareetanta antayitzirorini kaari kameethatayitatsini, tsikarika okantayitarini; eejatzi eero rareetanta amatawitantatsiri. Omaantakya riraga areeteeya-

chani rirotaki jankinatakoeyacharini iwaeropaeni janta iñaanamentoki rashi Rowishate Tajorentsi. Riroteeyakini jeekatsini Tajorentsi, ikanteetatyeeyaani.

22 ¹Roojatzi roñaagakinawo ronampiri Tajorentsi antaworoña eni, jaankanaanikitatsiri, ikanteetziro: iñaa owañaantatsiri. Oshiyakaawentzirori tsika ijeekakaantee akanteetatyeeyaani. Opoñaaka iwinkatharimentoki Tajorentsi eejatzi Rowishate, yowaatapaaki, shaaag. ²Okinaatanaki nampitsiki niyanki. Ojeeki othapikipaeni inchatopaeni, owañaantatsiri. Oshiyakaawentzirori tsika ijeekakaantee akanteetatyeeyaani. Tema okithokitapiintzi maawaeni kashiri. Rowaga chochoki owañaaperotakaeri. Eejatzi oshi oshiyakawo aawintawontsi etsiyatakoeyiririni maawaeni atziri katsitsiri rajankaneki. ³Eero añihiro janta nampitsiki kaari iñaaperotziri Tajorentsi kameethatayitatsini; tema janta ijeeki rirori eejatzi Rowishate. Ipinkatheeyerini maawaeni atziri janta, tema riroteeyakini aapatziyeyaririni Jesoshi. ⁴Iñaapooteeyerini maawaeni, eejatzi rojatakoeyakyaawoni ipankaki iwaero, maawaeni. ⁵Eero otsitenitee eejatzi, eero akowaeyirini ootamentatsi eejatzi oorya. Rirotaki kitejitakayeroni riraga Awinkatharite Tajorentsi. Akaateeyerini rirori maawaeni, kimiteeyakaeni pinkathari-paeni. Tema akanteetatyeeyaani ajeeki kameetha.

Ari ithonkapaakiro Jowa rojankinari

⁶Roojatzi ikantakina riraga ronampiri Tajorentsi:

—Kyaaryootaki iroka noñaagaeyakimirinika, tema pimatziro pameenantyaaworini. Iroñaaka

nothonkakiro noñaayemiri okaatzi awijanaki iinja, tema awijanaki intsipaete. Rirotaki riraga Tajorentsi ikanteetatyeeyaani riyotakaakiri riraga kamanantayitzirorini iñaani otyaantakinari niyotaantakimiri eerokapaeni okaatzi awijaneentsini paata. ⁷Ikantzi Jesoshi:

—¡Paminetya sha! Kaakitakina.

Okimoshiryaakayeri maawaeni atziri eekiro riyaatatye raapatziyawo okaatzi nojankinatakaakiriri Jowa iroka iñaanamentotsikika.

⁸Nowaero naari Jowa. Naaka kemakirori eejatzi ñaakirori maawaeni iroka nojankinatakotakirika. Irira oñaagakinawori ronampiri Tajorentsi. Roñaagantakinawori, notziwerowashitawitakari, nopinkathatantakariri, ⁹omaanta ikantakina:

—Eero pipinkathatana, akimitawaka-gaeyakani: tema aakateeyakini antawateeyiniririni Tajorentsi. Naari, eerori, eejatzi piyemijantzinkaritepaeni, riraga kamanantayitzirorini iñaani Tajorentsi, eejatzi maawaeni aapatziyeyaworini iroka pojankinatzi: akimitawakagaeyakani. Eero pipinkathatana naari, omaantakya riraga Tajorentsi pipinkathaperoteri.

¹⁰Roojatzi eejatzi ikantakina:

—Eero pimaniro iroka pojankinatakiri, rooteentsi omonkaatakya.

¹¹Eerotzitarika omonkaata nokantakimirika, ikantyaani rapiitapiintero kaari kameethatatsi ranteeyirini, eekiro riyaatatye. Eejatzi ikimityaari riraga kameethatatsiri: eekiro rowaagatyero rantayitzirini rirori. Riraga aapatziyaperotariri Jesoshi ikanteetatyeeyaani imataperoteniri Tajorentsi maawaeni ikowakaeriri.

¹²Ikantzi Jesoshi:

—Eero ojamanitaperotzi roojatzi nopokanteeyari. ¡Kaakitakina! Aririka

nareeteeyapaakimini, tema nopinateeyapaerini maawaeni anteeyakinaworini nokowakaeriri. ¹³Naaka itakaantawori maawaeni, eejatzi naaka weyeeroni maawaeni. Nitaperotakawoni nojeekini, eejatzi iroñaaka nokanteetatyeyaani nojeeki. ¹⁴Noemoshirenkaeyerini maawaeni aapatziyariri Jesoshi. Noshiyakaawentemiri eerokapaeni. Tema kimitawitaka pikiwaeyironi piithaaripaeni pikameethatantari. Tema iroñaaka noshinetemi powaeyaawoni okithoki inchato owañaantatsiri, eejatzi noshineteeyemini piyeekaeyeni nonampiki: pikyagaeyapaerini omoo ikyaapiinteyantarini. ¹⁵Omaanta janta nampitsiki tee ishineteetziri ijeeki theenkantatsiri, matsitantatsiri, mayempitzirorini kaari rayi, owamaeriri atziri, pinkathatzirori riwetsikashitayitarini atziri, kowatsiri ramatawitya rirojatzi, amatawiteeyiririni paashini-paeni, maawaeni. Eero rareeteeyawoni riroripaeni nonampiki. ¡Eerowa!
¹⁶Naaka Jesoshi. Notyaantakimiri nonampiri, ikamantakimiro noñaani powagaeyantyaanaririni maawaeni aapatziyeyanarini. Naaka wetsikiriri Iraviirini, eejatzi naaka icharineeteni. Noshiyakari kamori okitejitzimataneerika.

¹⁷Ishire Tajorentsi eejatzi roori iinathori Rowishate Tajorentsi, okanteeyirini: “Thame paapatziyari Nowinkatharite”. Thame maawaeni kemaeyirorini, pikimiteeyaawoni, pikanteeyeni:

“Thame paapatziyari Nowinkatharite”. Eejatzi eerori, tsikarika piyeekaeyini: noshiyakaawentemiro. Aririka pikemakiro pimiri, pameentyaari Nowinkatharite. Ninkarika kowaentsini rire, pameenteeyarini: tema ipakimi iña owañaantatsiri, tekatsi ikowakoeyemini. ¹⁸Eeniroka nokamanteeyeririni maawaeni ñaanateroni iroka jankinarentsika. Monkaataka: ari okaatzi. Tekatsikya pojankinatee eejatzi iroka ñaanamentotsika. Aririka pojankinawae-tashitakyaawo oetarikapaeni, piyotaa-shityaaririmi inashitachari, aritaki rowashironkaaperotemi Tajorentsi: rowashironkaaperotemi okimita rowashironkaaperoyakirini maawaeni atziri Iwaperitekika. ¹⁹Eejatzi okimitaka, kyaaryoowa pipeyeerokari jankinarentsika. Aririka pipeyeero oetarikapaeni, eero ishineteemi Tajorentsi poyaawo okithoki inchato owañaantatsiri; eejatzi eero piñiuro inampi Tajorentsi, iroka okenkithatko-tzirika. ²⁰Jesoshi riraga iyotaakinawori iroka, ikantzi:

—Kyaaryo, eero ojamanitzi nopiyanteeyaari.

Nokantzi naaka:

—Aritaki okantyaari. Pipokae Nowinkatharite Jesoshi. ²¹Nokowaki Awinkatharite Jesoshi ineshironkape-roeyemini maawaeni aapatziyariri. Aritaki ikantapiintyaani.

Naaka jankinatzirori:

Jowa